

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni trn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

Beseda novega urednika

V trenutku, ko prevzemam uredništvo Katoliškega glasa, se najprej prijaznim in prisrčnim pozdravom obračam na vse njegove bralce, prijatelje in sodelavce. Zavedam se, da je moja odgovorna naloga prehodna. Do spremembe je prišlo zaradi objektivnih razlogov, ki pa zahtevajo, da se omogoči nadaljnje izhajanje našega lista.

S prejšnjo številko smo se spomnili petdesetletnice Slovenskega Primorca, ki je v težkih povojnih letih začrtal nove brazde in pogumne smernice za delovanje v krščanskem duhu in za ohranjanje vrednot, kot sta narodnost in socialna pravičnost. Vrednote duha naj

bodo tudi v bodoče temelji našega dela. Znani katoliški filozof našega časa Jacques Maritain poudarja, naj se katoliški tisk navdihuje ob krščanski modrosti.

Vloga in pomen dnevnega in periodičnega tiska sta tudi danes, kljub vplivu drugih medijev, zlasti televizije, nenadomestljiva. Tiskana beseda je še vedno tisto sredstvo oblikovanja in obveščanja, ki seže globoko v človekov duhovni svet.

Te pozdravne besede zaključujem z željo, da bi člani uredniškega odbora, sodelavci in dopisniki še naprej vsebinsko in oblikovno bogatili naš list.

Andrej Bratuž

Ob začetku šolskega leta 1995/96

V teh dneh se začne novo šolsko leto. Za slovensko skupnost v Italiji bo letošnje šolsko leto malce bolj grenko, saj smo prav sedaj priče krčenju slovenskih šol, za kar v bistvu pri vseh vladnih posegih pravzaprav gre.

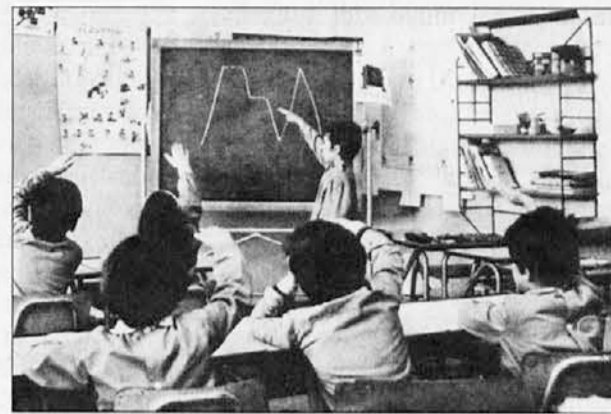
Morda se bodo komu te besede zdele pretežke, češ da se moramo tudi Slovenci zavedati težavnosti sedanjega gospodarskega trenutka države, vendar je za našo narodno skupnost zmanjševanje števila slovenskih šol izredno slabo, pa naj se tako početje še tako lepo skriva za raznimi praznimi besedami, kot so te, da se šole ne ukinjajo, ampak da se samo »združujejo v večje in zato prikladnejše«. Stanje na novo »združenih« šol je posebej grozljivo predvsem na Goriškem, kjer so prostori preseljene šole več kot neprikladni in je zato vprašljivo, po kakšni metodi se je italijanska šolska oblast za take posege odločila. Že dolgo vemo, da je slovensko šolstvo tudi odraz poraznega stanja, ki vlada v vsedravnem šolstvu, in da si boljšega tudi ne moremo privoščiti. Vsekakor pa je žalostno dejstvo, da so slovenski šolniki skorajda prepuščeni sami sebi v neenakem boju z birokratskim Rimom, katerega slovensko šolstvo malo ali skoraj nič ne zanima.

V upanju, da se bodo za slovenske šole zavzeli vsi vidnejši slovenski predstavniki na vseh področjih, se moramo vprašati, če se sploh zavedamo pomembnosti slovenskih šol za naš narodni obstoj. Vedeti bi namreč morali, da je slovenska šola temeljna stvar za obstoj slovenstva in za njegov kolikor toliko nemoten razvoj v Italiji. Preprosto povedano: če pade šola, bomo padli tudi mi.

Nobenega naroda si ne moremo predstavljati brez ustreznega šolskega sistema. Zanas, Slovence v Italiji, je slovenska šola življenjskega pomena.

Sami med sabo si večkrat pravimo, da ima naša šola vrsto napak, radi jo kritiziramo in še raje udrihamo čez naše šolnike, na katerih najdemo toliko napak, kot jih najdemo pri malokateri drugi stroki. Navajeni smo zabavljati čeznje in pri tem pazabljamo, da so prav učitelji in profesorji tisti pomembni člen, brez katerega bi v naši sredi ne bilo več toliko Slovencev, kot nas sicer še je. Ne slepimo se! Slovenska šola je temeljna za naše življenje in če je slaba, je to slabo za nas vse.

Premalokrat kdo pove, da so profesorji slabo plačani, obenem pozabimo povedati, da se morajo slovenski učitelji bolj truditi kot njihovi italijanski vrstniki; pozabljamo na dejstvo, da so prav naši slovenski učitelji nosilci slovenstva, pa če se to še tako staromodno sliši. Ne smemo se jih sramovati, končno naše otroke učijo slovenkega jezika, končno so prav oni tisti, ki skrbijo, da se mladi naučijo nekaj več o slovenskem narodu, kot bi se sicer v domačem okolju. Prevečkrat pozabljamo, da se naši učitelji počutijo osamljene, nikdar nimajo za seboj vseh slovenskih političnih predstavnikov, prevečkrat jim ne nudimo

Slovenska šola - temelj za obstoj in razvoj slovenstva - naj bo tudi šola za življenje

potrebne moralne podpore in nobena skrivnost tudi ni, da učiteljski poklic med nami ni več tako cenjen, kot je bil nekoč, in tudi ne toliko, kolikor bi med nami v zamejstvu moral biti!

Naj se sliši to kot še tako moraliziranje, toda vsi v zamejstvu bi morali izredno ceniti vlogo in delo naših učiteljev, profesorjev. Njihov poklic je temeljni poklic naše narodne skupnosti in je zato zbadljivo govorjenje o njih le nam v škodo. Predvsem pa bi slovenskim učiteljem morali biti vedno ob strani, ko se borijo za svoje pravice in s tem za pravice naših otrok, nas samih. Na slovenskega učitelja bi morali gledati kot na ključno figuro za naš obstoj in bi mu zato morali vedno pomagati, se seznanjati z njegovimi težavami in njegovimi uspehi.

Vem, da je to samo eden od pogledov na mnogo težav, ki jih ima naša šola, je pa zelo pomemben. Brez zadovoljnih, veselih in uspešnih učiteljev namreč ne bo dobre slovenske šole in tudi uspešnih in zadovoljnih Slovencev v Italiji ne več.

Jurij Paljk

Draga je živa in potrebna

Jubilejni 30. študijski dnevi Draga 95 so potrdili, da je srečanje, ki ga polna tri desetletja prireja Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta, živo in potrebno.

Kdor je napovedal, da bo Draga po zlomu komunizma in osmosvojitvi Slovenije zamrla, se je motil tako kot tisti, ki je upal, da bodo ob obeh zgodovinskih prelomnicah rešeni vsi temeljni problemi, medtem ko je samostojna in demokratična država - ne končni cilj, temveč najboljše sredstvo, da svobodno in plodno iščemo pot v prihodnost ter rešujemo probleme, ki se vedno znova porajajo.

Tako ima tudi Draga nalogo, da se spopada (vendarle z metodo dialoga) s starimi in vedno novimi vprašanji, ki nas vznemirjajo. Zamrla bo, če se bodo prireditelji utrudili in bo skupnost brezbrizna, ne zaradi pomanjkanja snovi.

Trenutno je pri prav dobrem zdravju tako zaradi številnega in pisanega obiska (morali pa bi razmisliti o skoraj popolni nekomunikativnosti z domačo, zamejsko levico) kot zaradi obravnavanih tem.

Pomanjkljivosti, ki so prišle na dan, so v dobršni meri pokazatelj stanja v slovenski družbi in dokazujejo, da se študijski dnevi in podobne pobude, ki naj omogočajo miren, iskren in trezen razgovor tudi o spornih vprašanjih, še kako potrebni. Polstoletni režim je zasejal med ljudi v Sloveniji toliko nezaupanja, sumov in sumničenj, pripravljenosti na nizke udarce z nepričakovane strani, da je to ob že pregovorni nemoči pri povezovanju podobno mislečih eden izmed osrednjih problemov slovenske politike. Ostrine in ploskanje so postranska stvar, čeprav komu omogočajo podcenjevalno oznako občinstva kot topoglave skupine v iskanju leaderja.

Za zamejski del pa so še posebej ostali nedorečeni odzivi na teze koroškega predavatelja, ki seveda ne zadevajo le liturgičnih srečanj z večino, temveč celotni sklop vprašanj o sožitju med večino in manjšino, ki ostaja še kar tabu tema.

Ivo Jevnikar

Pekinška konferenca o ženski

V Pekingu se je v teh dneh začela 4. svetovna konferenca žensk v organizaciji OZN. Govorili se, da bo konferenca doslej največja in tudi najpomembnejša, saj se je v Pekingu zbralo okrog trideset tisoč predstavnic iz okrog 200 držav iz celega sveta. Pravega števila udeleženk srečanja pa ne pozna nihče, še sami organizatorji ne, tudi zaradi tega, ker je sama konferenca precej klavirno organizirana. Največja dvorana za srečanja je namreč dovolj velika samo za 1500 ljudi, vse druge ženske morajo srečanju in debatam slediti v okoliških, na silo postavljenih šotorih.

Na konferenco se je dolgo pripravljalo predvsem razviti svet, saj naj bi dala ključna izhodišča za nadaljnje življenje in delo žensk. Le-te so prepričane, kar je tudi dejstvo, da so v vseh družbah zapostavljene, da so najrevnejši sloj prebivalstva, o njih navajajo še vrsto drugih diskriminacij.

Kot je v poslanici italijanskim udeleženkam srečanja dejala italijan-

ska ministrica Susanna Agnelli, moramo upati, da bo imela konferenca za ženska vprašanja tudi kak praktičen odziv, dejanske posledice v življenju vsakodnevnih tegob žena in deklet po svetu. Nevarnost takih srečanj je namreč v tem, da veliko sklepov in dobrih želja ostane le na papirju, življenje pa teče potem vedno po starih tirih. Jasnno je, da si od pekinške konference ne moremo obetati veliko, lahko pa vsaj pričakujemo, da bodo predstavnice vseh žena iz celega sveta končno povedale, kje so težave, ki današnje žensko najbolj tarejo. Poleg gore besed in na tone napisanega papirja bo na pekinški konferenci prišla do izraza tudi velikanska razlika med ženskami v razvitem in nerazvitem svetu, med krščanskimi in muslimanskimi ženami itd.

Razlike pa ne bi smele preprečiti udeleženkam pogleda na bistvene probleme žena. Kot je tudi velikanska nevarnost, da bodo predvsem predstavnice žensk iz razvitega sveta hotele v zaključne dokumente vrniti samo delne ugotovitve in pri tem, kot vedno, dale preveč poudarka samo spolnemu življenju žen-

ske in pa seveda priljubljeni temi: splavu.

Prav na to dejstvo je Vatikan že pred začetkom konference opozoril, da je ženska - kot je večkrat dejal papež Janez Pavel II. - preveč kompleksna in pomembna, da bi njene probleme lahko z reducirali samo na vprašanje kontracepcije in splava. O papežu menijo, da je človek, ki se najbolj zanima za probleme žena.

(dalje na 2. strani)

Upravni odbor Zadruga Goriška Mohorjeva se gospodu Dušanu Jakominu iskreno zahvaljuje za vso požrtvovalnost in zavzetost pri vodenju Katoliškega glasa. Njegov odstop sprejema z obžalovanjem. Obenem prisrčno pozdravlja novega urednika dr. Andreja Bratuža in mu želi uspehov pri odgovornem delu v korist vse naše skupnosti.

Pekinška konferenca o ženski

(s 1. strani)

Tudi na nož trdim feministkam je bilo všeč papežovo izvajanje v teh dneh, ko se je spomnil vseh krivic, ki so jih v stoletjih doživljale in jih še doživljajo. Papež namreč zahteva poseben odnos do ženske. Znano je, kako se zanje od vedno zavzema in jih ima za nadaljevalke Marijinega dela na zemlji. Večkrat je že govoril proti nasilju nad ženskami in se še vedno zavzema za njihovo enakopravnost z moškimi, predvsem pa zahteva, naj imajo tudi v Cerkvah vedno večjo vlogo. Ravno v nedeljo je o tem govoril in dejal, naj vsaka škofija poskrbi, da bodo v njej dobile pomembno vlogo tudi ženske, ki jih za sedaj na vidnih mestih v Cerkvah še ni veliko. Pri tem seveda ni mislil na mašniško posvečenje, kot nekatere skrajne feministke zahtevajo. V katoliški Cerkvah ostane ta zakrament namenjen moškimi, kot je bilo do sedaj. To pa še ne pomeni, da ženske ne morejo imeti vidne vloge v Cerkvah. Da je to res, pričča tudi imenovanje ameriške profesorice Mary Ann Glendon za vodjo vatikanske delegacije na pekinškem srečanju.

Prav pred začetkom konference pa je svet obkrožila vest, da je 291.981 sester iz 474 različnih verskih redov podpisalo dokument in ga naslovilo na pekinško konferenco. Gre za dokument, ki ima izredno veljavo tudi zato, ker se tokrat prvič oglašajo redovnice. In to kar tristo tisoč podpisanih redovnic od vseh 682 tisoč, kolikor jih je na svetu.

Katoliške redovnice v dokumentu zahtevajo od pekinške konference, naj se zavzame za vse ženske na svetu in to prek vlad v posameznih državah. Zahtevajo tudi, naj se v praksi zavzame proti vsaki diskriminaciji žensk, da bodo povsod enakopravne in bodo imele iste možnosti kot moški, tako na področju izobraževanja kot na delovnih mestih, v medijih in v družbi. Še zlasti pa so proti nasilju nad njimi.

Predvsem pa v svojem pismu re-

doavnice zahtevajo, naj se jih preneha izkoriščati. Kot ženske, ki so prisotne doma na vseh družbenih področjih in v vseh državah, dobro vedo, kako tragično je stanje žena v nerazvitem svetu, kjer so prisotne vse vrste izkoriščanja žensk, od ekonomskega do seksualnega.

Redovnice zahtevajo ob enakopravnosti na delovnem področju predvsem socialno varnost, ki je ženske v večini držav še nimajo. Kot zadnjo točko navajajo redovnice zahtevo, da začnejo v vseh državah sveta delovati posebne ustanove, ki bi z ljudmi, znanostjo, razumevanjem in tudi z denarjem pomagale ženskam, ki so ostale same s svojimi otroki. Gre za pomoč vsem tistim materam, ki nimajo sreče, da bi živele v urejeni družini, v kateri tudi moški skrbijo za blagostanje in vzgojo otrok.

Kot je iz teh vrstic razvidno, so ponudile katoliške redovnice pekinški konferenci zelo konkretne predloge. Kot žene, ki so svoje življenje posvetile Bogu in najbolj potrebnim, problematiko žena zelo dobro poznajo in bi bilo zato še kako prav, da bi jih predstavnice vseh žena v Pekingu poslušale in upoštevale njihove napotke.

Jurij Paljk

»In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po božji podobi ga je ustvaril, moža in ženo ju je ustvaril...« (1Mz 1,27)

Naše romanje v Lurd

Kot je bilo napovedano, je bilo pretekli teden romanje z UNITALSI-jem v Lurd. Modri vlak s približno 500 romarji iz vse goriške nadškofije je peljal tudi slovensko skupino z 42 romarji. Sončno vreme nas je spremljalo od odhoda do vrnitve in ustvarjalo lepo, zbrano in veselo razpoloženje vseh.

V Lurdu je bilo izredno število romarjev v vsega sveta od Japonske do Indije in zahodnih dežel Amerike. Tudi mi smo našli svoj prostor v tej množici, da smo lahko že prvi dan imeli pri votlini slovensko mašo z našim lepim petjem, ki je zaslužilo pohvalo tujcev, navzočih pri tej maši. Pa tudi pri votlini smo bili s člani naše nadškofije pri sv. maši, ki jo je vodil nadškof. Križev pot na gori za votlino smo tudi opravili po naše in ob sklepu navdušeno počastili Odrašenika s pesmijo Jezus naš je vstal od smrti. Oglasili smo se tudi pri popoldanski euharistični procesiji in večerni procesiji z lučkami. Sklepno sv. mašo pa smo imeli v ukrajinski kapeli rožnenske cerkve, kjer smo se zahvalili Bogu in Mariji za lepe dneve. Res čudovita verska doživetja bi privoščili vsem našim ljudem, ki zmorejo žrtve, ki jih tako skupno romanje zahteva.

Na svidenje prihodnje leto, saj nudi UNITALSI vsej naši nadškofiji izredno možnost vsako leto.

mf

Vseslovensko srečanje za verno mladino v Stični

V soboto, 16. septembra, se bodo mladi iz cele Slovenije odpravili na pot z osebnimi avtomobili, avtobusi, vlaki. Tretjo soboto v mesecu septembru se namreč vsako leto srečajo v Stični, na velikem vseslovenskem srečanju za mladino. Lani jih je bilo okrog osem tisoč, pa kljub slabemu vremenu.

Program srečanja se bo tudi letos pričel ob 10. uri s hvalnicami. Gost srečanja bo francoski karizmatični duhovnik Daniel Ange, ki vodi misijone za mlade po celem svetu. Glasbeni del srečanja pa bosta oblikovala Irena Vrčkovnik in Ivan Hudnik. Popoldne bo v baziliki srečanje in možnost za pogovor z Danielom Angeom; ob 15. uri

pa bo slovesna sveta maša.

Srečanje v Stični je nekak uvod v novo delovno sezono, ko se po župnijah zopet začnejo srečevati veroučne skupine, študentovske skupine, pevski zborčki. Je pa tudi lepa priložnost za ponovno srečanje s prijatelji, ki smo jih lahko spoznali med počitnicami, morda na jamboreju, na duhovnih vajah, na Dragi mladih ipd. Sploh pa je udeležba na srečanju res lepa izkušnja in globoka duhovna obogatitev.

Srečanja se bo tudi letos udeležila skupina mladih iz Trsta. Za morebitne informacije kličite na tel. št. (040)211511 (Breda).

Breda Susič

Ponovno srečanje na Barbani

Mati božja na Barbani je v ponedeljek znova združila vernike tržaške škofije in goriške nadškofije v skupni hvalnici Bogu in Mariji Devici. To tradicionalno srečanje slovenskih vernikov je znova izpričalo, kako posrečena je ta pobuda, ki enkrat na leto združi vernike in duhovnike na tem Mariji posvečenem otoku.

Verniki iz vseh župnij so prihili s svojimi dušnimi pastirji. Tudi vreme nam je bilo dovolj naklonjeno, saj nismo niti odprli dežnikov. Že to je bila milost božja v tem muhastem vremenu. Dana je bila možnost najprej za spravo z Bogom v spovednicah, potem za poklon Kristusu pri maši ob 11. uri. Someševanje kakih 15 mašnikov je vodil ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas, letošnji zlatomašnik. Ob koncu maše se je njegovega jubileja spomnil msgr. Franc Močnik in se mu zahvalil za vodstvo letošnjega romanja; škof sam pa je po evangeliju spregovoril ver-

nikom o Materi božji, ki je zgled vsemu ženskemu svetu kot zakonska žena, mati in gospodinja v nazaretski hišici. S tem je poudaril vlogo, dostojanstvo in enakopravnost žene, o čemer se razpravlja prav te dni na konferenci v Pekingu.

Marije Device smo se še posebej spomnili popoldne ob petih litanijah-Matere božje z odpevi. Tu je na poseben način prišlo do izraza ljudsko petje, ko je enodušno pela cela cerkev, da je mogočno odmevalo pod oboki; prav skupno ljudsko petje je druga značilnost tega romanja. Za oltarjem je le-tega spremljal zbor izbranih pevcev ob spremljavi na orgle zvestega Hermana Srebrničarja; pravim zvestega, ker je vsako leto duša pevskega zbora in s tem ljudskega petja.

Trdno upamo, da bodo to tradicijo skupnega goriško-tržaškega romanja na Barbano ohranili tudi novi rodovi.

KH

Umrli je misijonski brat Karel Kerševan

Tržačan po rodu, deloval v Kongu in živel na Mirenskem Gradu

V noči med 15. na 16. avgustom tega leta je v goriški bolnišnici umrl misijonski brat Karel Kerševan. Zaradi splošne starostne oslabelosti in možganske kapi je stopil v bolnišnico in tam umrl.

Pred dobrim letom je v isti bolnišnici končal svoje življenje tudi njegov redovniški brat Marcel Kerševan. Sedaj počivata oba brata misijonarja v družinski grobnici na pokopališču sv. Ane v rodnem Trstu. Brata Karla smo pokopali v soboto, 19. avgusta. Pogreb z mašo je opravil viziator slovenske province Misijonske družbe dr. Anton Stres. Pri pogrebu je bil navzoč in se je z besedami zahvale poslovil od pokojnika tudi g. Prosper Deveux, regionalni superior za belgijski del Zairske province. Pogreba se je udeležilo lepo število sobratov slovenske province lazaristov in več duhovnikov iz Trsta.

Karel Kerševan je bil rojen 12. decembra 1902. leta v Trstu. Ko mu je bilo 27 let, bratu Marcelu pa 22, sta se odločila, da skupno vstopita v Misijonsko družbo sv. Vincencija Pavelskega z namenom, da svoje življenje posvetijo delu za misijone. Po končanem noviciatu in zaobljubah 12.9.1931 je ostal Karel v misijonski tiskarni v Grobljah pri Ljubljani, Marcel pa je leta 1933 odšel v misijone v belgijski Kongo, današnji

Zair. Po štirinajstih letih je tja prišel tudi Karel. Služboval je na več postojankah; njegovo delovno področje je bilo elektrika in mehanika. Opravljal je električne instalacije in vzdrževal ter popraviljal električne postaje z generatorji. Popraviljal je tudi motorna vozila, radijske sprejemnike, ure in druge aparate. Naporno delo in težko podnebje v Afriki sta načela njegovo zdravje. Zbolel je za sladkorno boleznijo. Zdravniki so mu odsvetovali bivanje v Afriki in se je leta 1970 vrnil v Belgijo. Dne 5. januarja 1981 je prišel ne Mirenski Grad, kjer je živel 14 let. Čas je koristno uporabil za lažja mehanska in električna popravila, za branje, pisne stike z misijonarji po svetu in seveda za molitev. Tako je mirno dopolnil svoja leta in odšel k Bogu obložen z deli dobrega in zvestega služabnika.

Zdravko Pogorelec CM

23. navadna nedelja

Vsakomur križ po božji meri

Silvester Cuk

Papež Janez Dobri je ob nekem srečanju z verniki dejal: »Človeško življenje je posejano s križi in žrtvami. Toda naše življenje postane lepo in blagoslovljeno, če nam križ osvetljuje Sveta Trojica. Vsakomur Bog daje svoj križ in vsak križ ima posebno obliko. Moj je čisto v stilu dvajsetega stoletja.«

Sodobni človek o križu, odpovedi in žrtvi še govoriti neče, kaj šele, da bi vse to sprejel! V Jezusovem oznanilu, ki velja tudi za naš čas, pa se zahteva po odpovedi nenehno ponavlja. V nedeljskem evangeliju stopa Jezus pred nas s težko zahtevo: »Če kdo pride k meni in daje prednost svojemu očetu in materi in ženi, otrokom, bratom in sestram in celo svojemu življenju, ne more biti moj učenec. Kdor ne nosi svojega križa in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec.« Mar moramo res zapostavljati tiste, ki so nam po krvnih vezeh in po srcu najbližji, da bomo boljši kristjani? Saj je ob neki drugi priložnosti isti Jezus

dejal, da je razpoznavni znak njegovih učencev medsebojna ljubezen. Ne dajati prednosti svojim najdražjim in celo svojemu življenju pomeni biti svoboden za Boga, po katerem se vezi človeške ljubezni utrdijo, ko njihovih zemeljsko krhkost prečisti in prekali ogenj božje ljubezni.

Pred dvema nedeljama smo poslušali svetopisemsko modrost, da Bog svoje otroke, ki jih resnično ljubi, vzgaja s trpljenjem. Brez dvoma ima odpoved veliko vzgojno vrednost. Vzemite na primer razmere v družini: če je otrokom vse dovoljeno, če jim je izpolnjena sleherni želja, tudi muhasta, bodo postali prezahtevni, objestni, nemogoči kot življenjski sopotniki. Nikakor ni ideal živeti v bedi, ideal je živeti v razmerah, dostojnih človeka, a pri tem ostati skromen v zavesti, da vse prejemo iz dobrotne Očetove roke.

Jezus nas hoče z odpovedjo, s križem ozdraviti sebičnosti in vsega, kar je v nas slabega, nezdravega, mi pa v svoji omejenosti hočemo ostati bolni, zato se odpovedi bojimo, križ zavračamo. Sveti Frančišek

Saleški, ki je bil po naravi silno vzkipljiv, pa se je ob Jezusovem zgledu te napake otrešel, je o blagoslovu križa zapisal: »Če bi vsi angeli in vsi geniji študirali, kaj bi nam v tem ali onem primeru koristilo..., bi ne mogli najti ničesar, kar bi bilo za nas koristnejše kot to, kar nas je zadelo. Tako je nemerila večna božja modrost že od vsega začetka tebi ta križ iz svojega srca kot dragoceno darilo. Bog ga je opazoval, preden ti ga je poslal, s svojim vsevidnim očesom, s svojim bistvim razumom ga je premislil, s svojo modro pravičnostjo pretehtal in s svojim ljubeznivim usmiljenjem pregrel. Pretehtal ga je v svojih rokah, ali je za milimeter prevelik ali za miligram pretehtal. Potem ga je blagoslovil, mazilil s svojo milostjo in ga prevel s svojo tolažbo, nato je še enkrat pogledal nate in na tvoj pogum. Tako prihaja sedaj naravnost iz nebes k tebi kot božji klic in kot darilo njegove usmiljene ljubezni...«

POGLED V SLOVENIJO

Vključitev v Evropsko unijo pogoj za prihodnost Slovenije

Tudi pri nas se je z jesenjo pričelo obdobje novih skrbi, zlasti tistih gmotne narave. V začetku tega meseca je vlada v sporazumu z osrednjo državno banko razglasila zunanjo konvertibilnost tolarja, kar pomeni, da bi naša nacionalna valuta tudi v tujini morala biti zamenljiva z drugimi trdnimi valutami, kot so ameriški dolar, nemška marka, pa tudi italijanska lira. Naša javnost je novico sprejela brez večjega zanimanja, saj je tolarje v vseh večjih bankah in menjalnicah že od leta 1992 mogoče zamenjavati za vse trdne valute. Ljudi bolj zanima, kako bi denar zaslužili oz. pridobili, saj je postalo očito, da je s tolarji mogoče kupiti vse in da je naša valuta eden izmed pogojev za blaginjo.

ZACETEK ŠOLSKEGA LETA

Starši imajo ob začetku šolskega leta nove izdatke in druge obveznosti, čeprav je država povečala pomoč za učence in dijake iz revnih družin. Učenci osnovnih šol bodo v Sloveniji tudi letos prejeli topli obrok hrane po ugodnih cenah; v posameznih šolah pa razvijajo sistem spojojanja knjig in učbenikov. Stroški staršev za napotitev enega otroka v osnovno šolo znašajo že v prvem mesecu povprečno od 20 do 30 tisoč tolarjev.

Pereča problematika pridobivanja slovenskega državljanstva

Slovinci že od osamosvojitve države odločno nasprotujejo pridobivanju državljanstva, če prosilci ne izpolnjujejo vseh potrebnih pogojev. Sedanj zakon o državljanstvu je zelo ugoden, saj so slovensko državljanstvo dobili mnogi, ki niso Slovenci in ki sploh ne obvladajo našega jezika oz. ga nočejo uporabljati; svoje vloge za pridobitev državljanstva so posamezniki napisali kar v cirilici...

V okoljih novih državljanov so se začele širiti govorice, češ da so jih slovenske oblasti pravzaprav prisilile, da so vložili prošnje za novo državljanstvo. Stroški za cloten postopek pa so bili domnevno kot stroški za nakup vreče krompirja.

Po uradnih podatkih je od leta 1992 do danes prejelo slovensko državljanstvo okoli 160 tisoč tujcev. Največ - približno 75% - jih je prišlo iz Bosne in Hercegovine, iz Hrvaške

RAZHAJAJOČA POLITIČNA STALIŠČA

T.i. čista politika slovenske javnosti skoraj ne zanima, čeprav gre v njej tudi za dileme in probleme, ki bodo lahko usodni za prihodnost naše države. Gre predvsem za vprašanja o tem, kakšna so oz. naj bodo slovenska stališča na področju vključevanja v evropske procese, zlasti v Evropsko unijo. Kaže, da je zmeda o tem popolna, tudi po krivdi vlade in spričo stališč posameznikov strank. Različna stališča o vključevanju v evropske združevalne tokove se sicer umeščajo v politične priprave na prihodnje državnozbornske volitve jeseni 1996. Slovenska vlada meni, da Slovenija že izpolnjuje vse pogoje za vključitev v pridruženo članstvo Evropske unije, kar pa ovirata unija sama in Italija s svojimi zahtevami glede vrnitve nepremičnin nekdanjim beguncem iz Istre. Zadeve so sploh videti nejasne in protislovne.

Na zmedo kažejo npr. trditve Drnovška, da Italija izsiljuje Slovenijo, ki pa jih zunanje ministrstvo občasno in posredno zanika. Slednje namreč objavlja sporočila, ki jih povzema Slovenska tiskovna agencija, da sta pooblaščenca slovenske in italijanske vlade dosegla znaten napredek pri reševanju spornih

vprašanj med državama. V sporočilih javnosti je tudi poudarjeno domnevno zagotovilo Italije, da ne bo več ovirala ali pogojevala sprejema Slovenije v Evropsko unijo. Italija bi morala postati nemara najpomembnejši zunanje-politični partner slovenske države. Zaradi takšne dolgoročne strategije bi se Slovenija morala sporazumeti s sosednjo državo, ker je od nje predvsem odvisno, kdaj in v kakšni obliki bomo vključeni v EU. Takšno bi moralo biti izhodišče pogovorov med Slovenijo in Italijo, kar pa seveda na pomeni popuščanja glede bistvenih nacionalnih interesov.

Spori med političnimi strankami slabijo pogajalsko moč in prepričljivost naše države. Občutek za stvarnost bi najbrž tudi zahteval, da Slovenija ugotovi, kako našo državo ocenjujejo in presojo v Združenih državah Amerike. Vloga ameriške vlade in Clintona pri reševanju krize oz. pri pomiritvi v Bosni najbrž sili k spoznanju, da v prihodnje nobeno dogajanje v Evropi ne bo mogoče brez aktivnega sodelovanja ZDA. Njihova vloga bo torej odločilna tudi glede vključevanja Slovenije v EU in morebitnega sprejema naša države v NATO.

F.Z.

stovja čaka, da bi oddala vlogo. Nekdo je na steno poslopja napisal: »Nič več državljanstva.«

Po najnovjših podatkih je v Sloveniji nerešenih še okrog 9 tisoč vlog.

Tudi Janez Janša je v počitniškem obdobju med daljšim pogovorom s sodelavcem Katoliškega glasa obravnaval problem pridobivanja slovenskega državljanstva. Na časnikarjevo pripombo, da mnogi novi državljanji niso lojalni do Slovenije, je odgovoril: »Gre še za hujšo stvar kot je lojalnost do Slovenije. Upoštevati moramo namreč, da je med tem množičnim podeljevanjem državljanstva zagotovilo mnogo tisoče primerov - jaz jih osebno poznam kar nekaj, zato lahko govorim na podlagi podatkov - bilo podeljenih nezakonito. Vsa tako pridobljena državljanstva bi bilo nujno treba podvreči reviziji.«

F.Z.

Bosna: začetek konca vojne?

Kriza v Bosni se nadaljuje in vojna tudi, pa čeprav so Natova letala končno le bombardirala srb-ske cilje v Bosni in predvsem okoli Sarajeva.

Natančnim opazovalcem je uspelo iz teh bombnih napadov razbrati pred-vse to, da so tokrat Američani spet reševali nemočno Evropo, in to predvsem zaradi svojih notranjih političnih volitev, ki se bližajo. Evropa je torej na izpitu spet padla in spet ni zmogla sama zaustaviti niti ene same krajevne vojne.

Seveda pa je sedaj vprašanje, če bodo Natova letala zaustavila srb-sko vojsko in njeno bombardiranje Sarajeva ter drugih mest. General Mladić in njegove čete v dose-danjih bombardiranjih niso utrpeli velike škode, ker so Natova letala tolkla bolj Karadžičeve sile, in to zato, ker je sedaj Karadžić največji motilni moment pri razdelitvi Bosne, kar je v bistvu sedanje iskanje premirja.

Američanom je torej uspelo tam, kjer Evropi ni.

Vprašanje pa je, če bodo še potrebna bombardiranja, ki so sedaj v teku, da bodo Srbi v Bosni končno razumeli, da morajo nehati z napadi na Sarajevo in nemočno prebivalstvo. To se bo kmalu videlo. Kot se bo videlo tudi to, kdo bo kaj dobil v Bosni in katera ozemlja bodo pripadla muslimanom, katera Hrvatom in katera Srbom. Le naivneži so mnenja, da bo to premirje večno; skorajda vsi pa so prepričani, da so Natovi napadi začetek konca totalne vojne.

S činično trditvijo lahko rečemo, da Američani niso hoteli Bosancem dati orožja - kot ne Evropejci - in so ga zato začeli jemati Srbom tako, da

jih sedaj bombardirajo in jim uničujejo predvsem radarje, naprave za zveze in težko orožje. Približno tri-štiri leta prepozno, med katerimi je umrlo na desetisoče nedolžnih ljudi, toda vendar!

Vojne ne bo še tako kmalu konec, morda se bo samo polegla. Pogajanja bodo dolga in zamudna. Nekaj pa je gotovo: Milošević bo izpadel kot mirovnik in vsi se mu že sedaj hodijo klanjat v Beograd; Bosanci bodo potegnili najkrajšo, ves svet pa to nič ne zanima, ker vsi hočejo samo to, »da bi se že enkrat nehali klati na pragu civilizirane Evrope«. Vprašanje beguncev, revežev in vojnih sirot

Francoski vojaki, člani enote za hitre posege

gre sedaj v drugi plan. Na dan so spet prišle podgane naše dobe - politiki, ki s svojimi aktovkami krojijo usodo bosanskih revežev. Pravijo, da je bilo vedno tako. Teško bo to dopovedati beguncem, in to vsem beguncem: srbskim, bosanskim, muslimanskim in hrvaškim, še težje vojnim sirotam. Za te pa se - kot vedno - politika ne meni.

Če je sedanje premirje začetek nekega konca tega klanja, je to vsaj nekaj. Če pa je to samo začetek novih delitev in sovraštev, potem pa je to samo začetek neke nove vojne.

-jp-

Kogojevi dnevi v Kanalu ob Soči

Prosvetno društvo Soča v Kanalu je tudi letos pripravilo Kogojeve dneve v spomin na velikega slovenskega skladatelja in kulturnega delavca Marija Kogoja, ki je del svojega otroštva preživel prav v obsoškem kraju. Ti dnevi potekajo že šestnajstič, razvili pa so se v izredno kakovostno glasbeno in kulturno prireditev, ki sodi med pet večjih kulturnih manifestacij v Sloveniji; sofinancira jih tudi Ministrstvo za kulturo. V Kanalu ob Soči prirejajo pravzaprav glasbeni oz. kulturni festival, na katerem predstavljajo glasbene novice domačih in tujih avtorjev.

Letošnji Kogojevi dnevi so se pričeli v prejšnji petek, trajali pa bodo do 22. oktobra. Na sedmih prizoriščih se bo zvrstilo 11 glasbenih ter po en literarni in likovni dogodek. Treba je poudariti, da imajo pri organizaciji in vlogi Kogojevih dnevov pomembno vlogo tudi razne osebnosti, ki so znane v javnem življenju. To so npr. akademik in pesnik Ciril Zlobec, ki je predsednik Sveta Kogojevih dni, skladatelj Marjan Gabrijelčič in dirigent Anton Nanut, ki sta v Kanalu domačina.

Na slovesni otvoritvi je govoril tudi skladatelj in član SAZU-ja Primož Ramovš. Poudaril je, da spada Marij Kogoj v vrh slovenske glasbene ustvarjalnosti, česar pa se ne zavedamo dovolj. Marij Kogoj je med

drugim avtor opere Črne maske, ki ima po svojih umetniških in glasbenih razsežnostih evropski pomen.

Po otvoritvi Kogojevih dnevov je bila v cerkvi Marije vnebovzete krstna izvedba novega glasbenega dela skladatelja Marjana Gabrijelčiča Maša za mešani zbor, orgle in zvonove. Izvajala sta ga orglar Tone Potočnik in komorni zbor Ave iz Ljubljane pod vodstvom dirigenta Andraža Hauptmana. Novo delo je pomenilo veliko doživetje za poslušalce, ki so napolnili župno cerkev. Kogojevi dnevi se bodo nadaljevali v petek, 8. septembra, ob 20.30 v Gotski hiši v Kanalu ob Soči, in sicer z Večerom poezije Edvarda Kocbeka.

Organizatorji prireditve opravljajo pomembno kulturno poslanstvo, ki odmeva v vsej Sloveniji in tudi v tujini. Žal pa tudi v letošnjem programu ni nobene prireditve, ki bi jo priredili v Trstu. Kaže, da ni stikov in sodelovanja s kakšno slovensko kulturno ustanovo iz Trsta, čeprav se je Marij Kogoj rodil prav tam, v mešani slovensko-italijanski družini. O njegovi rodbini je neka zasebna založba v Ljubljani pred kratkim izdala knjigo z naslovom Kronika Kogojevih. Morda jo bodo v okviru letošnjih Kogojevih dnevov predstavili tudi v Kanalu.

M.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Medtem ko nejasni pogledi na prihodnost zamegljujejo italijanski politični prostor in poglede na bližnjo prihodnost, je nova afeta razburila javnost in marsikomu spodkopala ugled. Žrtev najemniškega škandala je postal sam prvak Demokratične stranke levice D'Alema, ki je, podobno kot mnogi drugi politiki in javni ljudje, užival pretirano ugodne najemnine v stanovanjskih hišah nekaterih javnih skrbstvenih ustanov. Zadeva je izbruhnila na dan, ko se je nekdo spomnil in pomislil, da bi deficitarne račune teh ustanov lahko popravili s primernim dvigom najemnin. Pregled seznamov pa je pokazal, da je med najemniki pretirano veliko število politikov in drugih več ali manj

javnih ljudi, ki nizkih najemnin teh ustanov nikakor niso potrebni. Seznane so dobili v roke časnikarji, ki so uprizorili lov na čarovnice, in takoj je bil ogenj v strehi. Zadeva je zelo zgovorna in poučna; dejstvo, da so v afero vpleteni ljudje iz vseh strank pa pove, da tudi v političnih in birokratskih krogih prevladuje neka oblastniška solidarnost, ki ima veliko razumevanja do majhnih, vsakdanjih potreb kolegov (ne glede na stranko), ne zna in noče pa prisluhniti ljudem, ki so zares v stiski in ne vedo, kako bodo preživeli mesec. Ista vrste ljudi pa zna potem biti učinkovit in neizprosni izeterjevalec državljanov. Dve teži in dve meri.

-S

PISMA BRALCEV

Štetje let

Vezahodni demokratični svet šteje leta »pred Kristusom« in »po Kristusu«. V dobi partijske diktature pa so uvedli v Sloveniji nov način štetja let, in sicer »pred našim štetjem« in »po našem štetju«. Po čigavem »našem« štetju, morda slovenske partije?

Upali smo, da bodo s padcem partijske diktature in uvedbo demokracije v slovenski republiki stopili res v Evropo in začeli šteti leta, kot se štejejo povsod drugod v Evropi. Toda zmotili smo se. Še vedno je slišati in brati »pred našim štetjem« in »po njem«. Kristus jim je torej še zmeraj v napoto, tudi pri štetju let.

Lep pozdrav!

K.H.

Jubilejni 30. študijski dnevi DRAGA '95 so za nami

S predavanjem dr. Huberta Požarnika na temo *Kako je z duhovno ekologijo?* so se v nedeljo, 3. septembra, končali jubilejni 30. študijski dnevi DRAGA '95.

Obnoviti v zgoščeni obliki to, kar se je v treh dneh - od 1. do 3. septembra - dogajalo pod šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, ni lahko. Za začetek pa bi lahko rekli, da je tudi letošnja Draga bila po zunanji obliki sicer enaka prejšnjim - model se ponavlja približno že 15 let; je pa bila prepojena z novimi izzivi za današnji čas.

Čeprav se Draga ni odpovedala vpogledu v politično situacijo v republiki Sloveniji, kar je opravila s predavanjem Danila Slivnika v soboto, 2. septembra, je bilo težišče letošnjih jubilejnih študijskih dnevov na problemu globoke duhovne krize današnjega sveta, in to ne samo z ozirom na Slovenijo. K tej analizi sta prispevali predavanji dr. Braneta Senegačnika *Postmoderna med smislom in nesmisлом* in dr. Huberta Požarnika *Kako je z duhovno ekologijo?* Nazadnje zelo izzivalno - vsaj za nas zamejce - je bilo nedeljsko jutranje predavanje dr. Jožeta Marketza *Sožitje med etnijami na verskem področju*.

Toda pojdemo po vrsti. Prvo predavanje je bilo v petek, 1. septembra, ko je dr. Brane Senegačnik spregovoril o postmoderni med smislom in nesmisлом (spremenjeni naslov se je nato glasil *Oblikovanje resničnega življenja*). Predavatelj je najprej podal analizo in oceno današnje slovenske družbe v dobi tranzicije, za katero je značilna prevlada načela, da je vse več ali manj poljubno, da ni nobene resnice ali vrednote ali moralnih načel. Obravnaval je tudi nekatere splošne značilnosti našega časa, od nastanka raznih duhovnih gibanj do dvoma in individualnosti, ki je ključnost človeške osebe, ne sme pa postati izgovor za neodgovorna dejanja. Človek - je dejal dr. Senegačnik - mora sprejeti svet in sebe v lastni omejenosti in odprtosti v neskončno.

Organizatorji Drage si ob predavanju Danila Slivnika verjetno niso pričakovali tako dolge, žgoče in polemične diskusije. Slivnik je podal analizo politične situacije v republiki Sloveniji po petih letih demokracije in štirih letih neodvisnosti. Povedal je, kako se je levica po političnih pretresih ob padcu komunističnega režima v Sloveniji opomogla, tako da je zdaj trdna in homogena, stranke slovenske pomladi pa so razdvojene. Ključen je problem kontinuitete oz. diskontinuitete s prejšnjim režimom. Če na tretjih parlamentarnih volitvah stranke slovenske pomladi ne bodo znale nastopiti homogeno, je dejal Slivnik, bo prišlo do popolne kontinuitete. Hude kritike so padle na račun slovenske inteligence, ki naj ne bi opozarjala na hude stvari, ki se dogajajo, in na stranko Slovenskih krščanskih demokratov, ki da je s svojim sodelovanjem v levosredinski koaliciji namesto korektiva postala servis za politiko levih strank. Po predavanju je v debati spregovorilo veliko ljudi, med katerimi predsednik slovenskih socialdemokratov Janez Janša, slovenski veleposlanik v Parizu Andrej Capuder, Viktor Blažič, Tine Velikonja, Poslanica SKD Nada Skuk in drugi. Ozračje se je tako segrelo, da je kasneje dolgoletni udeleženec Drage Franc Miklavčič predlagal, naj ti študijski dnevi ne postanejo tribuna slovenskih političnih strank, drugi pa so izrekli mnenje, naj organizatorji Drage za nekaj časa ne prirejujejo več predavanj na politično tematiko.

Živahno diskusijo je povzročilo tudi predavanje dr. Jožeta Marketza

Pogled na občinstvo v šotoru med predavanjem Danila Slivnika (Foto Kroma)

o sožitju med etnijami na verskem področju. Dr. Marketz se je v svojih izvajanjih oprl na Sv. pismo, dokumente Drugega vaticanskega koncila, papeške okrožnice in na svojo izkušnjo pastoralnega delavca in župnika na Koroškem, kjer deluje. Pri tem se je osredotočil na tri gradbene kamne, ki sestavljajo Cerkev, in sicer na mistiko, ki je zakoreninjenost v veri, na sestrinstvo in bratstvo, ki pomeni skupno življenje v Cerkvi kljub etničnim in kulturnim razlikam, in na politiko, ki je dejanje pomoči žrtvam naše družbe (v tem primeru zlasti narodnim manjšinam). Zelo pomembna je za dr. Marketza multikulturalnost, ki je dano dejstvo na vseh področjih in ki izvira iz globlje narave kulture same. Predavatelj je svoje razmišljanje podkrepil z vrsto konkretnih primerov, ki se nanašajo na koroško stvarnost. Številni diskuranti - skoraj vsi iz našega zamejstva - so se oglasili predvsem v zvezi s problemom dvojezične maše, ki je v naših krajih izjema, na Koroškem pa je že nekaj desetletij ustaljena praksa.

Zadnji predavatelj je bil dr. Hubert Požarnik, ki je govoril na temo *Kako je z duhovno ekologijo?* Dr. Požarnik je številnemu občinstvu postregel z zelo zaskrbljujočimi številkami o duševnih boleznih v Sloveniji. Dejal je, da prihaja do izraza nov kolektiv-

ni značaj, katerega značilnosti so med drugim egoizem, strah pred gotovostjo in pomanjkanje vrednot. T.i. »tehnološko varstvo« duševnega zdravja, ki ga ponujata država in psihiatrija, ne zadošča. Spremeniti je treba torej naš način življenja, dela naše vrednote, merila in institucije. Predavatelj se je zavzel za politiko, ki sloni na krščanstvu, in za oblikovanje celostnega katoliškega človeka, ki naj prevlada svet. K temu načrtu je treba privabiti tudi drugače misleče ljudi, ki se zavedajo zaskrbljujočega stanja v Sloveniji (in drugih evropskih državah).

V nedeljo zjutraj je bila - kot običajno - sv. maša, ki jo je v spomin na »očeta« Drage prof. Jožeta Peterlina daroval msgr. Maksimilijan Jezernik ob somaševanju dr. Stanka Janežiča in dr. Jožeta Marketza. Svoje pozdrave ob 30. jubileju Drage pa so med drugimi prinesli podpredsednik deželnega sveta FJK Miloš Budin, državni sekretar za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj, predsednica SSO Marija Ferletič, novi predsednik NSKS Nanti Olip, predsednik SKD Lojze Peterle, predsednik slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa Danijel Starman in drugi. Drage sta se udeležila tudi konzul republike Slovenije v Trstu Tomaž Pavšič in vicekonzul Zorko Peljkan.

Ivan Žerjal

Opombe na članek Primorskega dnevnika

»Občinstvo Drage okronalo Janšo in dokončno odpisalo Peterleta«

Kot mlad študent sem na sobotni Dragi užitek prislunil iskrivi analizi, ki jo je podal Danilo Slivnik v svojem orisu »Slovenija po petletni demokraciji«. Zelo pa sem bil presenečen, ko sem v nedeljskem poročilu Primorskega dnevnika izvedel, da sem kot udeleženec Drage »...okronal Janšo in dokončno odpisal Peterleta«.

Oglašam se, ker menim, da je tako poročilo zelo reduktivno in nepopolno. Zdi se mi, da pisec ni dojel Slivnikovega izvajanja. Strinjam se, da se je predavatelj spuščal v »kuloarske govore« in da je »predstavil v svoji luči razne slovenske politike.« toda po mojem skromnem mnenju to prav gotovo ni bistvo njegovega predavanja. Govoril jenamreč, kot je na začetku zelo jasno povedal, o sedanji slovenski družbi: izpostavil je vprašanje tranzicije in problem kontinuitete oz. diskontinuitete s starim socialističnim sistemom. Boli me, da osrednji aspekt sobotnega predavanja v poročilu Primorskega dnevnika ne pride do izraza. Boli pa me tudi hladna distanca, včasih celo pikra ironija, ki jo pisec vseskozi kaže do dogajanja na sobotni Dragi. Sprašujem se, če avtor piše za dnev-

nik slovenske manjšine v Italiji ali pa za Kučanovo Republiko, katere bralcinajbinesmeli izvedeti za Slivnikovo kritično mnenje.

Kar se tiče napada gospoda Slivnika na slovenske intelektualce, se mi dozdeva, da avtor ponovno izkrivlja resnico. Predavatelj jim ni očital, da se ne bojujejo proti sedanjemu političnemu vodstvu, ampak da molčijo, ko se po zgledu nekdanjega režima javno manipulirajo z določenimi pojmi, ki imajo čustven naboj (npr. fašizem ipd.). Slivnik je zatrdil, da so intelektualci odigrali nenadomestljivo vlogo med osamosvojitvenim dogajanjem, sedaj pa so se umaknili v slonokoščeni stolp in se ne trudijo več pri iskanju tistih vrednot, za katere naj bi se Slovenci (tako desnica kot levica) zavzemali.

Višek nekorektnosti pa je po

Pozitiven obračun tudi 5. Drage mladih

Potekala je od 31. avgusta do 2. septembra v organizaciji MOSP-a

Svoj mali jubilej - peto obletnico - je slavila tudi Draga mladih, ki jo je letos ravno po petih letih delovanja ponovno organiziral Mladinski odbor Slovenske prosvete (MOSP) iz Trsta. Odvijala se je od 31. avgusta do 2. septembra, letošnja tema pa je bila Človek in mediji.

31. avgusta popoldne je mladim udeležencem predavala znana slovenska novinarka Manca Košir na temo *Mediji sedanjosti*. Predavateljica je opozorila na nevarnost zasvojenosti z mediji (v prvi vrsti s televizijo), četudi le-ti ne ponujajo resnice ali vrednot, ampak samo zabavo in le na videz zapolnjeno praznino, ki jo ima človek v sebi. Učiti se je treba kritične distance do medijskih sporočil, vsak posameznik pa naj pri sebi in pri svojih bližnjih stori vse, da v svoji notranjosti ne bo imel praznine. Manca

Košir je pri tem dala za zgled aktivnega in originalnega človeka, ki se obnaša po svojih osebnih notranjih ciljih in ne po tistih, ki mu jih prikazujejo mediji.

1. septembra dopoldne se je odvijalo predavanje sociologa Franca Trčka o *Medijih bodočnosti*. Trček je govoril predvsem o pozitivnih in negativnih vidikih informacijske tehnologije. Posebne pozornosti je bila deležna nova mreža Internet, s katero so se s pomočjo predstavnika podjetaja Interneta mladi udeleženci tudi pozvali.

Lepo število ljudi je privabila

okrogla miza o medijih, politiki in etiki, ki je bila v soboto, 2. septembra, dopoldne. Mladim so spregovorili časnikarji Danilo Slivnik, Vida Petrovčič in Drago Legiša z ozirom na slovensko in italijansko stvarnost. Na dan je prišlo zlasti vprašanje državne in osebne etike, ki ga je obravnavala Vida Petrovčič, nujnost jasnega definiranja lastništva medijev, kar je največje jamstvo za demokracijo, kot je rekel Danilo Slivnik, in potreba po jasnih pravilih igre tudi na področju italijanskega novinarstva, pri katerem še vedno veljajo zastareli zakoni. Drugače,

je dejal Drago Legiša, je ogrožen san nadaljnji omikani razvoj.

Po vsakem predavanju je bilo na sporedu delo po skupinah, nato pa diskusija. V soboto so udeleženci Drage mladih opravili tudi skupno refleksijo in podali obračun teh mladinskih študijskih dnevov. V okviru 5. Drage mladih sta se odvijali tudi dve kulturni oz. zabavni prireditve, in sicer veseloigra *Sumljiva oseba*, ki jo je v režiji Maje Lapornik izvedla gledališka skupina KD Igo Gruden iz Nabržine 31. avgusta, in ples z ansamblom *Kraški ovčarji* 1. septembra. (iž)

Je Janša res »novi leader« Drage? (Foto Kroma)

mojem mnenju najti v tistem delu poročila, ki obravnava nastop slovenskega veleposlanika v Parizu Andreja Capudra. Res je sicer, da ima osebne poglede in vrednotenja glede vloge, ki jo je odigral Lojze Peterle po prvih volitvah do padca svoje vlade. Veleposlanik je prijatelju in soborecu za postkomunistično Slovenijo »očital«, da je bil legalist v trenutku, ko je prišlo do zloma v slovenski zgodovini, in da je tako ta zlom omilil. Preostali deli Capudro-

vega nastopa - to pa lahko mirnodušno zagotovimo - so izzvenili vse prej kot »teptanje« njegovega »strankarskega predsednika«.

Nazadnje se sprašujem, zakaj pisec bodisi z naslovom bodisi v članku poudarja, da je občinstvo »kronalo« Janšo in »obrnilo hrbet« Peterletu. Naj mimogrede povem, da je bil deležen dolgega in prisrčnega aplavza tudi Boštjan Turk, predsednik mladih Krščanskih demokratov. Nerad bi se zaustavil pri vprašanju, kdo je bil deležen večjega, kdo pa manjšega aplavza. Nedvomno pa je, da kdor to poudarja, poroča o dogodku le kot o predvolilnem političnem shodu. Tako pojmovanje Drage pa je skrajno reduktivno. Na to poudarja že samo geslo letošnje jubilejne tridesete Drage, ki ga je že na samem začetku zapisal profesor Jože Peterlin: »Morda je to le začetek širšega dialoga, ki ga bodo vodili drugi ljudje...« Dejstvo, da je poročevalc, ki je odgovorni urednik Primorskega dnevnika, ta aspekt spregledal, pa po mojem skromnem mnenju že spet odpira vprašanje, komu pravzaprav list, ki naj bi predstavljal vse zamejske Slovence, služi. Peter Cernic

Dvajsetletnica smrti velikega slovenskega slikarja Toneta Kralja

9. septembra letos bo potekalo dvajset let od smrti velikega slovenskega slikarja Toneta Kralja. Na ta dan leta 1975 je namreč Tone Kralj umrl v Ljubljani, kjer je na stara leta tudi živel.

Tone Kralj se je rodil 23. avgusta leta 1900 v Zagorici pri Dobropoljah na Dolenjskem v kmečki družini.

Ljudsko šolo je obiskoval v Dobropoljah, knezoškofovsko gimnazijo pa v Ljubljani, kjer ga je dosegel tudi vpoklic v prvo svetovno vojno, tako da je nadaljeval šolanje šele po koncu vojne in leta 1920 tudi maturiral.

Zelo zgodaj se je začel zanimati za slikarstvo, bil je namreč brat Franceca Kralja, ki je že veljal za dobrega umetnika. In prav z njim je imel že pri dvajsetih letih svojo prvo razstavo, na kateri ga je opazil starosta slovenskih slikarjev Rihard Jakopič in ga priporočil praški likovni akademiji.

Tu je Tone Kralj študiral kiparstvo pri prof. Janu Štursi. Vseeno pa je bil tudi med študijem neprestano povezan s slovenskim slikarstvom in slovenskimi umetniki; z njimi je tudi veliko sodeloval. Likovni kritiki in zgodovinarji pravijo, da je bil Tone Kralj močno navezan na svojega brata, na katerega se je tudi slogovno zelo navezoval vse do leta 1927, ko sta se njuni umetniški poti razšli.

Brata Kralj veljata za prva slovenska ekspresionista, ki sta k nam privedla nov, poduhovljen način slikanja in pojmovanja umetnosti. Morda pa lahko s skorajšnjo gotovostjo zatrdimo, da bo vsaj nam Primorcem Tone Kralj ostal za vedno v spominu kot monumentalni slikar naših cerkva. Morda sicer res ni prav, da se umetnika spominjamo samo po cerkvenih poslikavah na Primorskem,

saj je bil Tone Kralj tudi zelo dober kipar in grafik ter tudi knjižni ilustrator in opremljevalec. Mirno pa lahko zapišemo, da bi bila Slovenija in slovenska umetnost veliko revnejši, če mu cerkvene oblasti ne bi dale prav na Primorskem možnosti za večje poslikave majhnih primorskih cerkva.

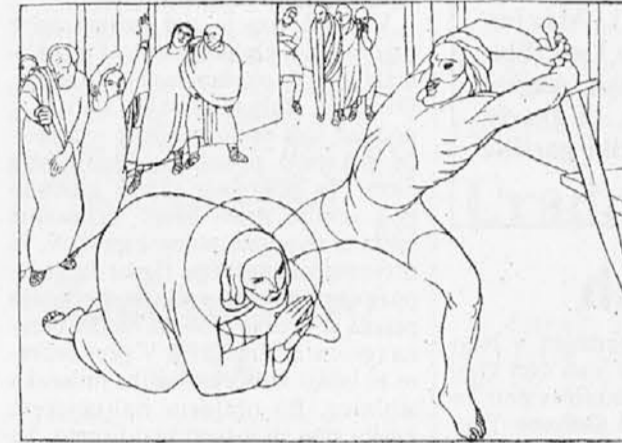

Jezus ozdravlja bolnike (štandreška cerkev, 1965)

Tako je slikar Tone Kralj že leta 1921 kot enaindvajsetletnik slikal na Premu, nato v v cerkvi v Volčah na Tolminskem leta 1927; tedaj je začel slikati tudi znamenito kraško cerkev v Avberju. Nato je slikal v Tomaju, Mengorah, na Svetih Višarjah, na Katinari, v Pevmi, v Sveti Luciji (današnjem Mostu na Soči) in spet na Svetih Višarjah (križev pot), kasneje še v Opatiji, Hrenovicah, Ilirski Bistrici, Vrtojbi, na Mirenskem Gradu, v Opatjem selu, na Pesku, v Šmartnem v Brdih, v Šturjah na Vipavskem, v Bukovici, v Trnovem pri Ilirski Bistrici, na Gorjanskem; leta 1967 je poslikal kapelo šolskih sester pri Svetem Ivanu v Trstu. Samo dve leti prej je slikal v Štandrežu pri Gorici, kasneje še na Slapu pri Vipavi in v Dornberku. Znane so njegove slike v cerkvah v Trenti, Soči, Hrenovicah, Slivju, Lokvi pri Divači; in še smo kako cerkev izpustili.

Nalašč sem naštel večje število primorskih cerkva, v katerih je Tone Kralj delal, ker samo tako lahko vidi-

mo, kje vse je ta veliki slovenski slikar delal in za seboj pustil značilne slike in upodobitve, ki jih vsi na mah prepoznamo. Kraljev slikarski slog je namreč hitro prepoznavljiv, saj je imel Tone Kralj izredno enostavno in jasno slikarsko govorico; celo življenje je ostal zvest svojemu na ekspresionizmu zgrajenemu slikarskem slogu, ki ga odlikujejo predvsem realizem in jasne upodobitve. Gre za slikarja, ki ga človek težko zamenja s kom drugim; tako samosvoj je v svoji slikarski govorici. Duhovniki in verniki na Primorskem so ga vzljubili, saj je z jasno slikarsko govorico izražal najgloblja verska čustva. V svoji monumentalnosti ni bil nikdar cenen in plitek; vedno je skušal izraziti notranja občutja in globoko versko resnico. Vse to pa mu ni preprečilo, da ne bi - posebno med drugo vojno - naslikal kar se da aktualnih slik, kot je tista v Soči, na kateri ima hudič Mussolinijevo glavo, ali pa slika v Lokvi, kjer je za Kristusom narisal goreče Brkine. Bil

Mučenec sveti Valentin (mesečnik za otroke »Jaselce«, februar 1928)

je izredno aktualen in velik Slovenec; zaradi tega je moral med vojno večkrat bežati in je imel večkrat težave z oblastjo.

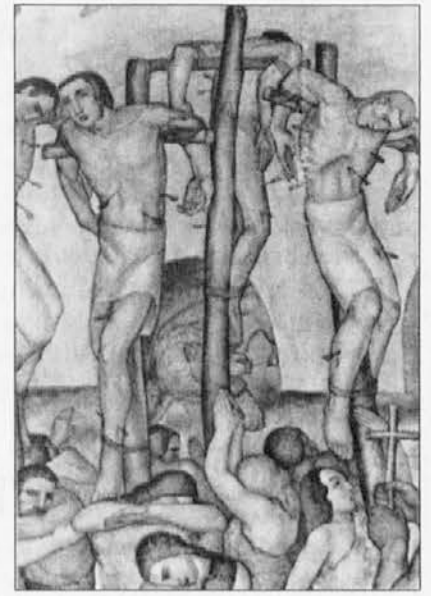
V Gorici se ga bomo vedno spominjali tudi kot dobrega knjižnega ilustratorja, ki je večkrat sodeloval pri knjižnih opremljenih in ilustracijah knjig Goriške Mohorjeve družbe. Poznamo

pa ga tudi kot imenitnega grafika, saj velja za enega utemeljiteljev grafične umetnosti na Slovenskem. Najpovemo še, da je med goriškim bivanjem spoznal ogromno naših ljudi in naslikal kar nekaj izjemnih portretov, od katerih velja omeniti predvsem portrete Ivana Rejca, Ivana Trinka Zamejskega in Lojzeta Bratuža. Prav tako so znani njegovi nagrobni spomeniki Lojzetu Bratužu, Ivanu Trinku, dr. Engelbertu Besednjaku. Le malokdo ve, da si je Tone Kralj vedno želel postati arhitekt, ker se je zavzemal za tako imenovano »popolno umetnino« in je arhitekturo tudi študiral med drugo vojno v Italiji.

Za nas Primorce pa bo ta veliki dolenski slikar vedno ostal predvsem zapisan kot slikar naših cerkva, in to zelo dober slikar. Pri njem je bilo zelo pomembno tudi to, da je zelo hitro našel pot do vernikov, kar v cerkveni slikarji ni niti tako enostavno. Primorski ljudje so ga vzljubili takoj, ko so za njegovimi markantnimi črtami in jasnimi ploskvami uvideli, da gre za duhovno bogato osebo, ki ima rada preprostega slovenskega človeka. Če je kateri slovenski slikar res slovenski in se to z njegovih slik vidi, potem to lahko trdimo za Tonea Kralja. Njegove velike cerkvene poslikave imajo resnično krščansko univerzalno sporočilo, a so naslikane tako, da slovenskemu človeku niso tuje; del njega so. Prav zato mor-

da tudi Kraljevo veliko navdušenje nad Slomškom, katerega je v Soči naslikal kot svetnika že med drugo svetovno vojno...

Nekdo drug se bo raje spomnil njegovih grafik v črno beli tehniki, v katerih je prišel do izraza ves njegov ekspresionizem. Zopet tretji pa se bo najraje spomnil njegovega Martina Krpana, ki

Mučenje prvih kristjanov (pevska cerkev, 1934)

je po mojem še do danes ena najlepših slikovnih upodobitev Levstikove poezije, kar jih sploh Slovenci imamo.

Gotovo je zelo pomembno, da se tega umetnika ob dvajsetletnici njegove smrti spomnimo s hvaležnostjo, saj je prav na Primorskem za vedno pustil svoje največje stvaritve. Vsi tisti pa, ki imamo radi slovensko likovno umetnost v slovenskih cerkvah, z veliko žalostjo ugotavljamo, da svojega naslednika slikar Tone Kralj žal med slovenskimi slikarji še danes nima.

Jurij Paljč

Sv. Jožef (mavec, nad glavni vrati cerkve v Sovodnjah ob Soči)

Mirko Mahnič: Krščansko sporočilo v pesmih Simona Gregorčiča (7.)

ZVESTOBA DOMOVINI:

Pesnik bo zvesto služil domovini, »neutruden zanjo dan in noč« (*Slovo in naročilo*); iz njegove srčne krvi bodo pognale rože, mladina jih bo trgala in si jih pripenjala na srce, »da za dom in rod plamtelo bode do konca dni« (*Iskrice - Moja srčno kri škropite*); ne smejo ga pokopati na tujem - »zemlji, ki me je rodila, dajte moj umrli prah« (*Iskrice - Bratje, oh nikar kopati*); vse življenje ji je bil zvest - »njo prvi spev je moj slavil, poslednji njej se bo glasil, in zadnji glasi ti mi bojo: Bog čuvaj domovino mojo« (*Znamenje*).

TRUD ZA DOMOVINO:

»Ljubezen do doma in narodno delo« je pesnikovo geslo; vse, ki se bojujejo za dom, naj živi večni Bog; ... z besedo in deli krepko pospešujemo blaginjo njegovo (narodovo) in spolni razvoj; za naroda slavo, korist in prosveto delujemo vsi skupaj z ljubeznijo vneto.

Na delo tedaj!... a do konca značajni, namenov poštenih, a še bolj dejanj. V borbi za dom neustrašeni, vztrajni, do zadnjega diha trudeči se zanj; za narod goreči, živeči, trpeči, a sluge nikomur kot narod sreči; združimo vse duhovne moči (»dušna svetilca!«) v kres, katerega plamen bo segal do nebes. Ta (plamen) domu prepodi moralne teme,

osvetli, oslavi v očeh ga tujine. (*Mojim slavilcem*)

O prijatelju Franu Erjavcu zapiše: »In delal on je neumorno za domovino našo borno« (*Lovorika na grob možu*).

Naš narod je kot reven čoln v viharju; pesnik se vrže v morje, da bi ga rešil, čeprav tuli vihar, in nam kliče: »Za mano, za mano kedor je plavar; brodarjem pomoči nesimo, naš čolnič pogube otmimo« (*Naš čolnič otmimo*).

Navduševal je za enotnost naroda in za boj proti njegovim sovražnikom:

Bratje Slovenci, vstopimo v kolo, kliče pesnik in spodbuja rojake k enotnosti, saj »Slovenija, mamka mila, vse v ljubezni nas goji. Naj je Soča nas zibala, dravski ali savski tok, vendar le v Sloveniji stala zibka vseh je nje otrok« (*Iskrice - Bratje v kolo*).

Iz razvalin mora vstati nov dom - lep in prostran, v katerem bo prostora za vse »rodne brate«: Ne bo nas več tujčin teptal, ne tlačil nas krvavo; naš rod bo tu gospodoval, naš jezik, naše pravo. Pod streho našo tuji rod naj gost nam bo, a ne gospod; mi tu smo gospodarji in Bog in naši carji (*Naš narodni dom*).

Upa, da prihaja čas, ko bodo naro-

du zasijale »zlate zvezde«:

Pridi, zvezda naša, pridil, zlata zvezda srečnih dni... (*Iskrice - Zvezda mila*)

Narod mora upati, da mu bo še zasijala »jasna zvezda«, saj svet je »dolgovečen« in kdor nesrečen zdaj je, bo kedaj pač srečen (*Confessiones 5*).

Trdno je prepričan, da bo oz. je prišel čas vstajenja: »Prost mora biti, prost moj rod, na svoji zemlji svoj gospod« (*Hajdukova oporoka*) in trdno verjame, da bo kmalu minila noč in bo napočil dan slave in bo zmagala moč sonca (*Ni še vstala rujna zarja*). V pesmi *Velikonočna* primerja narodovo trpljenje s Kristusovim: narod je bil blag in brez krivde, pa so mu nabili trnovo krono na glavo; potem so ga še živega dali v grob in grob zapečatili; nastal je potres, grob se je odprl in narod je vstal od mrtvih: Kalvarijo svojo naš rod je imel in dneve prebridke trpljenja, a zdaj mu rešitve je čas zažarel, napočil mu dan je vstajenja.

Sam Bog je zbudil narod iz grobnih temin in ga določil za vredna, slavna dejanja; bila je Kalvarija, zdaj se radujemo zore:

povzdigniti mora se krepki naš rod v višave moči in pa slave.

V pesmi *V pepelnici noči* pesnik »vzpne« roko za blagoslov ter »krepko klikne« znane verze: Le vstani, uborni narod moj,

do danes v prah teptan;

pepelni dan ni dan več tvoj, tvoj je vstajenja dan.

Podoben klic slišimo v pesmi *Na dan*: Vstanite, polmrlični vi...

na dan, teptani narod,

na dan, na dan.

Pa so ga dolžili, da »cvet otroven narodu podarja« (*Prijateljem*).

Nedvomno smemo verjeti vsem omenjenim pesniškim sporočilom, saj izhajajo iz ustvarjalca-umetnika, o čemer pričča tudi skupna oznaka dveh njegovih raziskovalcev Koblarja in Slodnjaka: »Gregorčič je za Prešernom in pred Zupančičem naš največji in najznačilnejši lirik, soroden onima dvema, vendar samosvoj in edin.«

Edini članek v smislu naših premišljevanj, ki je izšel še v pesnikovem času (v *Danici* 1904, dve leti pred pesnikovo smrtjo) in ki je bil nekakšna rehabilitacija (vrnitev dobrega imena) - žal le osebna, nikakor uradna - je napisal neki X, prav gotovo urednik Danice Tomo Zupan sam. Obsega le dve strani, a se v njem kar naprej pojavljajo močni poudarki o pesnikovi čisti privrženosti krščanstvu, najprej že v samem naslovu: *Simon Gregorčič - pesnik krščanski*, potem pa po vrsti:

»Njegove pesmi so prepojene s strogim krščanskim naziranjem... Iz Gregorčičevih poezij bi se dal sestaviti domalega cel katekizem, tako so

polne krščanskega verstva... Simon Gregorčič obdeluje z vsem spoštovanjem posamezne verske resnice prav v onem smislu, kako jih oznanja katoliška Cerkev... On veruje v večno življenje in v vstajenje od mrtvih; smrt zanj ni strašna... Kakšno moralo pripoveduje v svojih poezijah? Kdor jih sodi pravično, mora priznati, da so njegova npravstvena načela docela krščanska. Prečitaj samo *Daritev* - ali se ne zrcali v tem pesniškem biseru dvojna zapoved Gospodova: Ljubi Boga in ljubi bližnjega kakor sam sebe... Da, Gregorčičevi vzori so pristno krščanski...« In še na koncu: »Poudarjamo, da s temi vrsticami ni izčrpana obilica dokazov, da Simon Gregorčič trdno stoji na verskem krščanskem temelju...«

(konec)

Občina Gorica: Konzulta za slovensko manjšino

Ob prisotnosti goriškega župana dr. Gaetana Valentija je bila na županstvu po enoletni zamudi umeščena Konzulta za slovensko manjšino, ki v tej upravi deluje že dobrih dvajset let. V njej so predstavniki dveh največjih organizacij, Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Zveze slovenske katoliške prosvete, zastopniki Sindikata slovenske šole in trije predstavniki, ki jih je imenoval sam goriški občinski svet.

Za predsednika konzulte je bil soglasno imenovan novinar Rudi Pavšič, predsednik deželne komisije za kulturo pri SKGZ in ob enem deželni koordinator Demokratskega foruma Slovencev. Podpredsedniško mesto pa je bilo zapu-pano Damjanu Paulinu, predsedniku Zveze slovenske katoliške prosvete.

Umestitvena seja konzulte in prisotnost župana Valentija sta nudili priložnost, da so se na seji lotili nekaterih

vprašanj, ki pobliže zanimajo slovensko narodnostno skupnost v tej največji občinski upravi na Goriškem. Beseda je tekla v glavnem okoli šolskih vprašanj (prostorska vprašanja nižje srednje šole Ivan Trinko - težave zaradi neznanja slovenščine neučnega osebja na slovenskih šolah). Sicer pa bodo o teh zadevah poglobljeno razpravljali na prvi delovni seji konzulte, ki bo v četrtek, 14. septembra, ob 17.30 na goriškem županstvu.

Konzulto sestavlja 15 članov. Ti so: Ugo Dornik, Marko Marinčič, Rudi Pavšič, Aldo Rupel, Damjan Primožič (predstavniki SKGZ), Andrej Bratuž, Lučana Budal, Ivica Koršič, Damjan Paulin, Albin Sirk (ZSKP), Marjan Vončina, Costanza Luis (Sindikat slovenske šole), Angelo Conti, Aleš Lojk in David Sossou (predstavniki goriške Občine).

Števerjanci na Lajšah

V nedeljo, 3. septembra, smo Števerjanci in nekaj Jazbincev z g. župnikom poromali z avtobusom v Cerklje, in sicer k breznu na Lajše. Bilo nas je okrog petdeset; pa ne mislite, da smo romali samo starejši ljudje, bilo je tudi lepo število mladih zakoncev, nekateri so prišli celo z otroki. Že v Rožni dolini smo odmolili jutranjo molitev, zapeli Marijino pesem in zmolili še rožni venec; bili smo pač romarji, ne izletniki. Med veselimi kramljanjem in petjem smo se vozili proti goram. S seboj smo imeli tudi pritrkovalce. Ker v Števerjanu nimamo mežnarja, nam je priskočil na pomoč Zorko, mežnar z Jazbin. Okrog devete ure smo pripotovali na planoto Dole nad Idrijo. Tu je Gantarjeva domačija, ki ima poleg kmečkih poslopij tudi lastno novo cerkvico s krasnim reliefom *Marije Pomagaj*; tu smo imeli sveto mašo. V zvoniku so veselo pritrkovali Lojze, Darko in Florijan ter ustvarili praznično razpoloženje. Gostoljubna Gantarjeva družina nam je po maši postregla s kavo in slaščicami. Gantarjevimi še enkrat »boglona«! Ob enajstih smo odrinili naprej proti Idriji, kjer so nas v prijetnem gostišču čakali okusni idrijski žlikrofi. Ogleдали smo si še staro gotško cerkev, trgovino z idrijskimi čipkami in se naglo odpeljali k našemu glavnemu cilju - na Lajše.

V Cerkljem se nam je pridružil tamkajšnji gospod dekan. Po strmi, a lepi poti smo dospeli na Lajše, do senika, kjer je petnajsterica, obsojena na smrt, preživela svojo zadnjo noč. Kako so jo preživeli, ve samo Bog. Senik

je v notranjosti spremenjen v lepo kapelo, ki je za verne ljudi svet kraj. Od nje vodi do brezna križev pot. Tu je brezno - slovenska Golgota. Tih smo se poslovili od tega svetega kraja in se v poznem popoldnevu povzpeli k cerkvi Srca Jezusovega v Drežnici. Tam smo še malo pomolili in zapeli pesem Srca Jezusovega. Pogled v dolino so nam zakrili oblaki z dežjem. Malo smo se odpočili v gostilni in se zadovoljno odpeljali proti domu. Bili smo veselo razpoloženi. Dan smo lepo preživeli.

Zahvala naj gre najprej našemu župniku, ki je vse tako lepo organiziral. Hvala pa tudi vsem, ki so pripomogli k tako lepemu skupnemu doživetju. Živimo v dobi, ko nimamo časa za prijateljski pomenek; komaj se še pozdravljamo. S takimi skupnimi romanji ali izleti se človek sprosti, poglobijo se prijateljske vezi, ki nas notranje bogatijo in povezujejo v celoto, ki ji pripadamo.

Ada Gabrovec

Cerkvica Marije Pomagaj v Dolah nad Idrijo

Štandreški igralci v Grgarju

Letošnje poletno delovanje štandreške dramske skupine je bilo zelo razgibano. V režiji Emila Aberška so naštudiralci vedro igro Zgodba o birokratu Štempeljki in z njo prvič nastopili meseca junija na domačem odru na odprtem. Tudi mlajša skupina se je izkazala z veseloigro Forum, ki jo je priredila in zrežirala Majda Paulin.

S Povšetovo skoraj politično komedijo Kandidiraj, le kandidirajso večkrat nastopili na prostem v raznih krajih.

V soboto, 2. septembra, pa so sodelovali na vaškem prazniku v Grgarju in zabavali občinstvo s šaloigro Človek brez smeha.

V kratkem bodo člani dramske skupine prosvetnega društva Štandrež začeli z vajami za novo celovečerno predstavo.

PD Rupa-Peč na izletu v Markah

Letošnje štiridnevno potovanje PD Rupa-Peč je imelo za cilj Jadransko obalo med Pesarom in Ancono.

V četrtek, 24. avgusta, smo se z avtobusom peljali vse do mogočne utrdbe San Leo, ki stoji na skalnatem pobočju, zahodno od San Marina. Srednjeveška zgradba je bila prvotno last grofov Montefeltro, pozneje pa sedež vaticanskih zaporov. Po kosilu smo nadaljevali pot do Urbina. Pred nevihto smo prispeli v Pesaro, prijetno in živahno obmorsko letovišcarsko mesto, kjer smo prespali vse tri noči našega bivanja v Markah. Mesto je polno kulturnih znamenitosti. V njem se je rodil znani skladatelj Rossini; od njegovih 39 oper sta najbolj znani »Seviljski brivec« in »Viljem Tell«. Veliko kulturnih spomenikov je pustila za sabo družina Sforza: vojvodsko palačo (Palazzo Ducale), utrdbo nad mestom, stolnico itd.

V petek nas je pot peljala proti jugozahodu. Ogleдали smo si ogrsko-krški svet v okolici mesteca Genga. Dva km dolga soteska skriva v pečinah tudi večjo vdolbino s cerkvico in kapelo, posvečeno Mariji infra Saxa. Ta pokrajina skriva globoko pod zemljo pravi biser: veličastne jame in dvorane, polne kapnikov, ki ustvarjajo fantastične figure in kompozicije, podtalne vode pa ustvarjajo pisana jezerca in globoka modra brezna (grotte di Frasassi). V prvi dvorani bi lahko stala celo velika milanska stolnica. Po obilnem italijanskem kosilu smo šli v sveti kraj Loreto. Tu je v mogočno cerkev vgrajena Marijina hiša, ki so jo angeli - tako pravi izročilo - prenesli leta 1294 najprej na Trsat pri Reki, nato v Loreto. Hiša je zelo preprosta, stene v notranjosti so gole, deloma pokrite s freskami,

Udeleženci izleta pred baziliko sv. Petra v parku Conero

na oltarju je lesen kip Matere božje. Hiša je na zunanji strani pokrita z bogato okrašenimi marmornatimi ploščami.

Vreme nam je bilo naklonjeno v soboto, ko smo si ogledali naravni park Conero (8.500 hektarjev) z dvema manjšima obmorskima mestečema Numana in Sirolo. Okrog nas je bil obširen gozd z mediteransko floro, pod nami pa modro Jadransko morje. Pokosili smo ob peščeni plaži v Portonovo. Popoldan smo se spet kulturno obogatili: obiskali smo Recanati, rojstno mesto znanega italijanskega pesnika Leopardija. Tu smo lahko videli kraje, ki jih pesnik omenja v svojih poezijah, njegovo rojstno hišo z bogato knjižnico, slike, igrače, rokopise itd.

In že je prišla nedelja, dan vrnitve. Kot po programu, smo se ustavili v Urbino za ogled znanega renesančnega univerzitetnega mesta, rojstnega kraja velikega Raffaella (1483-1520). Po ogledu mesta smo se odpeljali proti San Marinu, kjer smo počastili 72. rojstni dan g. Kogojca, nato pa šli še dve uri po ozkih klancih utrdbe San Marina na sprehod in po nakupih. Nešteto majhnih trgovin - baje kar 600 - s svojim raznovrstnim blagom vabi številne turiste. Razgled v dolino pa je bil spet onemogočen: vreme je bilo muhasto, mrčasto. Zvečer smo se zadovoljni vrnili v Rupo.

Pokojni Lojzki Klinec v spomin

Med nami so osebe, ki jih poznajo le njihovi bližnji, so pa polne dobrih del. Med takimi osebami je bila tudi pokojna Lojzka Klinec, sestra pok. dr. Rudija Klinca.

Rodila se je leta 1914 v Vipolžah. Ko je brat Rudi postal duhovnik l. 1937 in dobil prvo službo v Velikih Žabljah na Vipavskem, je šla k njemu za gospodinjo. S svojim veseljem in odkritim značajem se je kmalu vsem priljubila. Toda prišel je 30. april 1945. Tistega dne so nenapovedano zapustili Ajdovščino tam bivajoči četniki in domobranci. Takole beleži v svojem dnevniku dr. Klinec: »Sinoči smo šli spat v Križ. Zjutraj ob 6. uri se zbudimo, pa prijoka neka mama: »Četniki pravijo, da morajo koj proč!« Dr. Klinec in nekateri drugi duhovniki iz Gornje Vipavske doline so se odločili, da se tudi sami umaknejo. »Četniki in civilisti so odšli. Sedli smo v avto skupno z nekim majorjem in se odpeljali,« beleži dalje.

Ustavili so se v Gorici in tu se je z drugimi duhovniki dr. Klinec odločil, da gre s četniki prek Soče v begunstvo. Ustavili so se v taborišču Visco v Furlaniji. Tam je zvedel, da je prišla za njim tudi sestra Lojzka; bilo je 6. maja 1945. »Velika skrb mi je padla s srca,« piše. Od tu dalje se je začela pot beguncev iz mesta v mesto, dokler niso prišli v Riccione, kjer so se ustavili v tamkajšnjih taboriščih. Dne 1. avgusta zapiše v dnevniku: »Zvečer smo prejeli dve pismi: prevzvišeni g. nadškof ukazuje, naj se nemudoma vmemo domov. Gospodje Petrič, Bratina in Krapež (Anton) smejo na svoje

župnije; jaz ostanem v škofiji, g. Srečko (Gregorec) pa prevzame kako mesto v Gorici.« Tako se je v resnici zgodilo. Srečko Gregorec in Rudi Klinec sta ostala v Gorici, ostali so se vrnili v svoje župnije. Lojzka, ki je bila z bratom v taborišču, se je z njim vrnila v Gorico, da bi mu še naprej gospodinjala.

Iz tega njenega obdobja moramo posebej omeniti njeno sodelovanje v stolnici, bila je članica pevskega zbora Marijine družbe, in pa njeno zavzeto skrb za msgr. Gregorca. Ta je namreč postal kanonik stolnega kapitlja in penitenciar. Toda na veliko soboto l. 1964 ga je zadel mrtvoud, da je moral v bolnišnico k usmiljenim bratom in tam ostal do smrti leta 1972. Vsa ta leta ga je Lojzka obiskovala vsak dan in mu po svojih močeh stregla in lajšala bolezen. Nato je bila dragocena pomočnica in varuška treh nečakov v družini Devetak.

V Rupi pokopali Alojzijo Rožič

Na dan pred Vnebovzeto smo pokopali Alojzijo Rožič vd. Pavletič. Umrla je v starosti 94 let.

Rodila se je v Mirnu. Poročila se je v Rupo z Maksimilijanom Pavletičem. Otroci so ji do konca stregli s pravo ljubeznijo, zlasti hčerka Sonja s sinom, ker je z njim živela pod isto streho. A vsi številni otroci in sorodniki so nosili težki križ dolgoletne preizkušnje starosti in onemoglosti dobre mame in sorodnice Lojze, kakor so jo v Rupi vsi klicali. A tudi sama je vse življenje pogumno prebolela vse težave, zlasti smrt sina med drugo svetovno vojno in tudi možev.

Hvaležni smo za vso njeno ljubezen, za katero smo se hoteli vsaj malo oddolžiti s sv. mašo in molitvijo, še posebej MePZ Rupa-Peč, ki ji je pel na domu, med pogrebno sv. mašo in na pokopališču. Velika množica ljudi jo je prišla pokropiti in potrditi vero v vstajenje in življenje.

Vsem številnim svojcem izrekamo še enkrat iskreno sožalje.

ž.u.

Športni teden v Števerjanu

Člani Mladinskega krožka Slovenskega katoliškega prosvetnega društva F. B. Sedej so se vrnili s počitnic na Bledu polni energij. Od nedelje, 20. avgusta, so do naslednje nedelje organizirali tradicionalni športni teden. V teh dneh se vas dobesedno »razdvoji« na Britof in Dolenji konec, ki sta si bila od vedno prava nasprotnika. Športni teden se je tudi letos kot običajno začel z ženskim nogometom na malem igrišču objazbinski cerkvi. Pomerili sta se ekipi Dolenjega konca in Britofa. Zmago so slavila dekleta z Dolenjega konca ali - po domače - »Končanke«. V ponedeljek zvečer sta bila na programu dama in šah v spodnjih prostorih Sedejevega doma. Ob številni udeležbi mladih se je v torek odvijal v veliki dvorani namizni tenis. V sredo in četrtek se je prireditveni prostor premaknil na igrišče osnovni šoli A. Gradnika. Tu so odigrali odbojko in med dvema novost, pri kateri so se pomerili med sabo vsi vaški zaselki. Kljub vztrajnosti močnih Jazbincev pa je vse premagala komaj petčlanska goriška ekipa. V petek je bilo Med borovci »tučenje«. Zaključek športnega tedna predvideva še nogomet. Na igrišču pri salezijancih v Gorici sta zaigrali ekipi Britovcev in Končarjev. Zaradi slabega vremena pa je rezultat ostal neodločen, 5 proti 5.

Športni teden je prav lepa pobuda Mladinskega krožka, ki je poleg ohranjanja tradicije tudi lepa priložnost za srečanje vse vaške mladine. Kljub neobičajnemu mrazu (večina iger se je odvijala na prostem) je bila namreč letos prisotnost športnikov in navijačev prav dobra.

Valentina Humar

Končno smo dočakali dvojezične table

Prejšnji teden so po kraških vaseh v tržaški okolici, ki spadajo pod upravo občine Trst, začeli postavljati table z imeni vasi v obeh jezikih, slovenščini in italijanščini. Za ta korak se je občinska uprava župana Riccarda Illyja odločila po dolgotrajnih prizadevanjih naše skupnosti in izvoljenih predstavnikov slovenske narodnosti v tržaškem občinskem svetu. Prvo tablo so postavili ob vhodu v Sv. Križ, namestiti pa jih nameravajo tudi na Opčinah, Proseku, Banih, v Trebčah in ostalih vaseh v tržaški občini, kakor tudi v Lonjerju in na Katinari, ki spadata že v predmestje.

Na to dejanje občinske uprave so pozitivno reagirale SSK in stranke, ki sestavljajo sedanjo občinsko koalicijsko. SSK izraža vidno zadovoljstvo in v svojem komunikativnem med drugim izjavlja, da je to »važen korak v smeri utrjevanja enakopravnega sožitja med tu živečima narodoma.« Po mnenju slovenske stranke gre tu za preokret v odnosu med tržaško občino in občani slovenske narodnosti, pa tudi širšim slovenskim svetom tostran in onstran meje. Gre tudi za postopno in težko, a jasno uveljavljanje naših pravic, za kar gre po mnenju SSK priznanje Illyjevi upravi. Podobno se glasijo tudi izjave Demokratične stranke levice, Stranke komunistične prenove in drugih levosredinskih političnih skupin.

Na reakcijo skrajno nacionalističnih skupin ni bilo treba čakati, saj so v noči med petkom in soboto običajni neznanci ponovno pomazali spomenik padlim na Opčinah in ploščo, ki na Repentabru spominja na prihod 30. divizije 9. korpusa jugoslovanske vojske leta 1945. Tudi desničarski izvoljeni predstavniki v tržaškem občinskem svetu (v tem primeru gre za svetovalce Nacionalnega zaveznitva) so v ponedeljek zvečer s protislovenskim izpadom onemogočili potek seje sveta. Neofašistični svetovalci Menia, Sulli in Serpi so pred svoje klopi razgrnili veliko italijansko trobojnico z geslom »Bilinguismo mai!« (»Dvojezičnosti nikoli!«). Tudi prvak Liste za Trst Gianfranco Gambassini izraža zaskrbljenost nad za-

no sodišče priznalo, da je bila razdelitev volilnih okrožij v tržaški pokrajini protiuustvna. Deželno upravno sodišče pa priznalo pravico Slovincem, da tržaški Občini lahko pišejo pisma v materinem jeziku. Niti ne smemo tu pozabiti na odprtje slovenskih jasli v tržaškem mestu, v katere so starši vpisali za naše razmere še kar lepo število otrok. Slovenske jasli v Trstu je naša javnost dolgo let zahtevala, z nastopom Illyjeve uprave in prizadevanjem slovenskih občinskih svetovalcev (zlasti svetovalcev SSK Močnika in Berdona) pa se je ta želja uresničila.

Morda je pretirano ali preuranjeno reči, da pregrade res padajo, nekaj pa se je vendar začelo premikati.

(iž)

Začetek seminarja za slovenske šolnike na Tržaškem

S ponedeljkevega slovesnega odprtja (Foto Kroma)

Trst, ponedeljek, 4. septembra 1995 - V veliki dvorani Kulturnega doma v Trstu se je danes dopoldne odvijala slovesna otvoritev 30. seminarja za slovenske šolnike na Tržaškem, ki bo, razdeljen na različne cikle, trajal do 8. septembra.

Udeleženci seminarja so najprej prisluhnili predavanju književnika Toneta Partljiča o utripu slovenske države po osamosvojitvi in vlogi intelektualca v slovenskem javnem življenju, nato je šolska nadzornica in direktorica seminarja Lučka Križman uradno odprla seminar.

Slovesne otvoritve so se med drugimi udeležili tudi generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Vlasta Valenčič Pelikan, konzul Tomaž Pavšič, deželni in taržaški šolski skrbnik Ottaviano Corbi in Vito Campo ter državni sekretar pri slovenskem ministru za šolstvo dr. Janko Strel, ki je dejal, da je šola živ in občutljiv družbeni mehanizem, ki nenehno išče ravnotežje med svojo notranjo logiko, zunanjo podobo in potrebami družbe. K temu je dr. Strel

dodal, da imajo šole narodnosti še dodatne odgovornosti, ker morajo vedno znova dokazovati svojo kakovost in na misde polagati vrednote, kot delovno upešnost, sposobnost sožitja ter razvijanje in ohranjanje svojega nacionalnega bivanja.

Slovesnemu odprtju seminarja je sledil tradicionalni sprejem, ki ga je priredil generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu

iž

Zopet neurje na Tržaškem

Po silovitem neurju, ki je v začetku prejšnjega tedna dobesedno poplavo tržaško mestno središče in povzročilo zemeljske usade ter milijardno škodo, je bilo vreme v celem prejšnjem tednu muhasto. V noči od nedelje na ponedeljek pa je Tržaško ponovno zajelo močno neurje, ki je povzročilo veliko težav, a kljub temu ni tako divjalo kot prejšnji teden. Meteorologi napovedujejo izboljšanje vremena in otoplitev, tako da bo konec poletja lep in sončen.

Zadovoljstvo SSK

Tržaška občinska uprava je v teh dneh začela nameščati dvojezične table pred okoliškimi vasi na svojem ozemlju. V tem smislu je tržaški župan Riccardo Illy že 16. februarja letos izdal odredbo, na osnovi katere bi morali dvojezične table namestiti pred Križem, Prosekom, Kontovelom, Opčinami, Bani, Trebčami, Padričami, Gropado, Bazovico, Lonjerjem in Ferlugi.

Slovenska skupnost izraža veliko zadovoljstvo ob tem pomembnem dogodku za Slovence v tržaški občini in za vso slovensko manjšino v Italiji, pa tudi za celotno prebivalstvo tega področja, saj gre za pomemben korak v smeri utrjevanja enakopravnega sožitja med tu živečima narodoma. Za to gre seveda velika zasluga upravi župana Illyja, ki v resnici pomeni preokret v odnosih med Občino Trst in njenimi slovenskimi občani, pa tudi s širšim slovenskim svetom tostran in onstran meje. Omenimo naj le, da je prišlo pod to upravo do priznanja zgodovinske prisotnosti Slovincem v občinskem statutu, da bodo Slovinci s tem šolskim letom razpolagali z občinskimi jaslami v mestnem središču, da je v odnosih med Trstom in Slovenijo zavel nov veter sodelovanja itd. Dejstvo, da se bodo pripadniki slovenske manjšine na osnovi nedavne razsodbe deželnega upravnega sodišča odslej lahko obračali na tržaško občinsko upravo tudi v svojem jeziku, vse te vidne premike le še izpolnjuje.

Slovenska skupnost je ob vsem tem posebno zadovoljna tudi zato, ker zdaj že lahko ugotavlja, da po dolgem obdobju nazadovanja od druge polovice sedemdesetih let le niso bila zaman njena dolgotrajna in vztrajna prizadevanja za uveljavljanje pravic slovenskega življa v tržaški občini, in to bodisi v občinskem svetu prek svetovalcev Lokarja, Pahorja, Močnika in Berdona (slednji se je pravo problemu dvojezičnih tabel posebno posvetil) kot zunaj njega npr. na manifestacijah za priznanje pravic Slovincem v občinskem statutu leta 1991 ter za dvojezične table junija 1993. Toda tu ne gre za zmago takšne ali drugačne strani, gre za postopno in težavno, a jasno uveljavljanje pravic, se pravi zmago vseh.

Predstavili rezultate

Raziskovalnega tabora '95

V petek, 1. t.m., so v dvorani občinske knjižnice v Saležu predstavili rezultate 15. Mladinskega raziskovalnega tabora Zgonik '95. S pomočjo diapozitivov in panojev so udeleženci in njihovi mentorji res številnemu občinstvu prikazali, do kakšnih zaključkov so po dveh tednih dela prišli.

Mladi raziskovalci so pod drobnogledom preučevali področje občine Zgonik. Obravnavali so ga z različnih vidikov, npr. s sociološkega, zgodovinskega, jezikovnega idr.

Udeležencem tabora sta med drugim spregovorila zgoniška županja Tamara Blažina in ravnatelj Narodne in študijske knjižnice ter vodja tabora Milan Pahor, ki je orisal potek tabora in napovedal, da se bo prihodnji raziskovalni tabor odvijal v kakem bolj oddaljenem kraju, morda v Benečiji ali celo na Koroškem.

Vojne ladje NATA v Trstu

V začetku tedna je v tržaško pristanišče priplulo šest vojnih ladij, ki pripadajo stalni pomorski sili pakta NATO v Sredozemlju - Stanavformed. Gre za pet fregat nemške, španske, nizozemske in italijanske mornarice ter za italijanski rušilec. Ladje so v Trst priplule za slovesnost, ki se bo danes odvijala prav v našem mestu, ko bo dosedanega poveljnika Stanavformeda zamenjal novi. Slovesnosti se bodo udeležile številne vojaške in civilne osebnosti.

Stalno Natovo pomorsko silo so ustanovili leta 1992 z namenom, da bi nadzorovali embargo Združenih narodov proti državam, ki so v vojni na Balkanu. Od novembra 1992 do 31. avgusta letos je Stanavformedzabeležil 56.616 tovornih ladij, od katerih so jih zavezniške ladje 4.513 pregledale na odprtem morju, 2.045 pa preusmerile v italijanska pristanišča, kjer je prišlo di podrobnejšega pregleda.

Uradna predstavitev združene ekipe Jadran

V četrtek, 31. avgusta, so v Gregorčičevi dvorani v Trstu uradno predstavili združeno košarkarsko ekipo Jadran TKB, ki bo v sezoni 1995/96 igrala v italijanski B2 ligi.

Predsednik Pavel Vidoni je nadvse pozitivno ocenil lansko sezono, ki je naši združeni ekipi prinesla napredovanje v višjo ligo, ter izrazil zahvalo dosedanjemu trenerju Walterju Vatovcu, ki zapuša vodstvo ekipe. Vidoni je tudi orisal letošnje delovanje ŠZ Jadran, o ekipi in prvenstvu pa je spregovoril novi trener Andrej Vremec.

Slovesnosti ob 200-letnici nabrežinske cerkve

Kakorpoletni prazniki in festivali, je tudi naša štiridnevna privabila kar zadovoljivo število domačinov in sosedov.

V četrtek, 17. avgusta, je nabrežinska godba zaigrala pred cerkvijo vrsto veselih skladb pod vodstvom Sergija Grattona in Stanka Misleja; nato smo s projekcijo 200 diapozitivov oživljali obnovitvena dela in verske prireditve v naši cerkvi.

V petek nas je v župnijski dvorani prijetno presenetila bogata razstava starodavnih znamenitosti naše župnije, zlasti oljnatih slik Jezusovega trpljenja (križev pot). Zadaj so napisani darovalci v tedanji slovenščini; navajamo primer: »Gospod Franc Gruden - Dohter inu gospod James Gruden - shupan inu oberrichter«. Veliko pozornost so obiskovalci posvečali starim župnijskim knjigam, pa tudi lepim prtom naših babic in novim slikam sv. Roka, delu domačih izvedencev; ti so Raza, Godnič, Baranco, Gruden. Izredna točka večera je bil ženski trio Noster amor iz Trsta, ki je izvedel nekaj skladb baročne polifonije.

Ker obhaja naša dvorana desetletnico, smo z diapozitivi »obnavljali« gradnjo, prireditve, razstave, pevске in dramske nastope in konference. Veseli Duo Gratton je sklenil lepi večer. Sledila je družabnost.

V soboto pa je priznani Gallus Consortiz Trsta v polni cerkvi izvajal orgelski koncert s flavto in petjem. Najprej je o lepoti naše vere v slovenskem narodu spregovoril Saša Martelanc. Sledil je zgodovinski go-

vor o naši cerkvi, ki ga je mojstrsko podal dr. Jože Markuža. Za italijanske vernike je spregovoril Ugo Bastiani o pomembnosti prave vzgoje v družini. Sledil je še blagoslov prelepe nove zastave sv. Roka, dela Martiniča in Vidmarja iz Tacna pri Ljubljani.

V nedeljo, 20. avgusta, je ob 9. uri daroval slovesno latinsko mašo in spregovoril novomašnik M. Škvarč iz Ajdovščine in nekdanji župnik (med vojno) Mario Virgulini iz Ronk. Škoda, da se ob veliki udeležbi vernikov zaradi dežja ni mogla razviti tradicionalna procesija. Zahvalna pesem, pritrkovanje in zakuska so sklenili dopoldansko slavo. Zvečer pa smo v velikem številu prisostvovali nastopu folklorne skupine Karol Pahor iz Pirana, ki je pred cerkvijo izvajala kranjske, belokranjske, štajerske in primorske plesse. Z izžrebanjem dobivkov darovalcem za cerkvene potrebe (2.500.000 lir) smo se veselili razšli z lepimi darovi.

Vsem sodelavcem našega praznika naj gredo zahvala, čestitke in voščila za naprej.

BB

Tiskovno sporočilo odbora članov Kmečke banke v Gorici

V začetku oktobra bo minilo leto dni od namestitve komisarske uprave v goriški Kmečki banki in bo zapadel rok, v katerem bodo izredni upravitelji končali svojo nalogo.

Kot je predvideno, bodo sedanji upravitelji sklicali izredni občni zbor članov, na katerem bodo predstavili podrobno sliko razmer v banki in predlagali rešitve, ki bodo v korist članov in banke same.

Sedanje razmere se kažejo mnogo manj travmatične, kot se je zdelo na začetku komisarske uprave; banka je namreč ohranila osnovni kapital in del rezerv. Res je pa, da glede na rezultate lanskoletne inšpekcije Banca d'Italia in po odpisu nekaterih kreditov, za katere so izredni upravitelji ocenili, da obstajajo tehtni razlogi, je treba banko dokapitalizirati ter povečati in posodobiti njeno poslovno učinkovitost. Povečanje premoženja banke je potrebno tudi zaradi prilagajanja ustreznim evropskim indeksom in da se ji zagotovi primerna premoženjska podlaga za njen nadaljnji razvoj. V tem duhu je bilo že odločeno na zadnjem občnem zboru dne 28.4.1994, da bodo člani spremenili banko v delniško družbo in ji povečali premoženje za 20-25 milijard lir.

Ko je Bankitalia dobila dokončno sliko o stanju Kmečke banke, je bila dana možnost, da je odbor začel imetju potrebne stike za ugotavljanje

stanja in načina, po katerem naj bi se banka vrnila članom. Odbor je v vseh stikih z izrednimi upravitelji, Banco d'Italia in različnimi denarnimi zavodi, ki so pokazali interes za vstop med delničarje Kmečke banke, odločno zagovarjal stališče, da morajo dosednji člani obdržati večino v svojih rokah, ker samo tako se bo ohranila specifičnost Kmečke banke, kar predstavlja tudi njeno glavno bogastvo.

Trenutno ima odbor stike s tremi večjimi italijanskimi bančnimi zavodi, ki so naprej pokazali pripravljenost, da pristanejo na manjšinski delež in da soglašajo z ohranitvijo dosedanje značilnosti denarnega zavoda goriških Slovencev.

Zaključke dogovorov bo petčlanski odbor članov banke, ki ga vodi odv. Peter Sanzin, predstavil na posebnem zboru delničarjev v nedeljo, 10. septembra, ob 10. uri v dvorani Kina Vittoria na Travniku v Gorici.

Sklepi omenjenega zbora bodo nato podlaga za sklenitev dogovora z novim partnerjem; vse to, seveda, v smislu obstoječe zakonodaje, ob kontroli in z odobritvijo pristojnih organov Banca d'Italia.

Sestava odbora: predsednik: odv. Peter Sanzin; podpredsednik: g. Hadrijan Corsi; člani: sen. Darko Bratina, dr. Karlo Devetak, odv. Damijan Terpin.

Še en odmev na Drago 95

Več bralcev nam je izrazilo ogorčenje zaradi tona, s katerim je Primorski dnevnik poročal o letošnji Dragi, predvsem zaradi naslova nad poročilom o predavanju Danila Slivnika, s katerim je Bojan Brezigar »kronal« Janšo in zavrgel Peterleta v imenu Drage in njene »publike«. Tako posploševanje mnogim bralcem ni všeč.

Tako piše eden izmed njih: *Srečanje v Dragi ni nikakršna politična manifestacija s svojo »publiko« in svojim »leaderjem«, kot bi se iz Brezigarjevega poročila utegnulo razumeti. Sam sem se srečanju udeležil le priložnostno; takih obiskovalcev, ki so bili le nekajkrat na tem srečanju ali celo prvič, pa je bilo gotovo še precej. Če že govorimo o »publiki« Drage, se to kvečjemu lahko nanaša le na tisto hvalevredno množico starih obiskovalcev, predvsem pa sodelavcev, ki s požrtvovalnim delom iz leta v leto pripomorejo, da prireditev z organizacijske in vsebinske plati lahko sploh živi in uspeva. Ne sprejemam pa, da mi kak novinar naprti »kronanje« takega ali drugačnega leaderja samo zato, ker sem aplavdiral blestečemu načinu nekega jasnega in smiselno zaokroženega predavanja. Hotel bi poudariti, da je ploskanje predavateljem in debaterjem ustaljena kulturna in civilizacijska navada, oziroma zadeva bontona na relaciji »predavatelj-poslušalec«, kar se, naravno, prakticira tudi na študijskih srečanjih Draga. To ni bil torej politični miting s kronanji in aplavzi leaderju, temveč čisto navadno javno srečanje. Vsi lahko potrdijo, da so se na debati kresala zelo različna kulturno-politična mnenja in vsak nastopajoči je bil deležen aplavza. Zato ni nihče, vsaj med dobromislečimi, naivno ali zlobno meril intenzivnosti aplavzov poslušalstva ali »publike«, kot poročevalec imenuje udeležence. Aplavz je namejen predvsem zahvali predavatelju ali debaterju za njegov intelektualni (ne pa politični) prispevek k debati.*

Udeleženec

Pobratenje med Vrtojbo in Medeo

Vrtojba je vas onstran državne meje, Medea pa je v Furlaniji. Pred desetimi leti sta se vasi pobratili in odslej sta ohranili prijateljske stike.

Letos so slovesno obhajali desetletnico pobratenja v soboto, 19. avgusta. Popoldne so se prebivalci dveh vasi zbrali na trgu pred županstvom, nakar je sledila sv. maša, ki sta jo darovala župnik iz Medee g. Bruno Buratto in župnik iz Vrtojbe g. Anton Glešič. Med mašo je domači župnik poudaril zgled, ki sta ga obe vaški skupnosti dali ob prijateljski povezanosti, ki traja že deset let. Naj bi trajala še v nova desetletja.

Po sv. maši se je nadaljevalo srečanje na trgu ob županstvu z nastopom civilnih zastopnikov obeh vaških skupnosti. Slavja so se udeležili tudi senator Darko Bratina, novogoriški župan Črtomir Špacapan in številni drugi zastopniki civilnih oblasti.

FRANCOSKA GLASBA ZA FLAVTO V ZAČETKU 18. STOLETJA

Gianni Lazzari
Irena Pahor
Dina Slama

Repentabska cerkev
10. septembra 1995, ob 18. uri.

DAROVI

Za cerkev sv. Ivana: Felc Tončka ob 26. letnici smrti pok. moža Angela in mesec dni po smrti brata Ferdinanda 300.000; ob smrti tete Lojzke Klinec družina Kristančič-Devetak 300.000; namesto cvetja na grob Lojzke Klinec M. Frandolič in E. Komic po 50.000 lir.

Za cerkev na Vrh: Remo in Mara Devetak namesto cvetja na grob Franca Cottalija 50.000 lir.

Za MePZ Rupa-Peč: druž. Tomsič, Rupa 45, namesto cvetja na grob Alojzije Rožič Pavletič 50.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: Irena Vetrh namesto cvetja na grob Lojzke Klinec 50.000; ob 9. obletnici smrti drage mame Leopolda Mrak vd. Simčič Rožica z družino 100.000 lir.

Za KG: Furlan Anica 50.000 lir.

Za lačne otroke: v spomin na pok. Lojzko Klinec daruje pevska skupina iz stolnice 200.000 lir.

Za misijonarja Ernesta Saksido: Ernesto Rener 50.000 lir.

Za slovensko Karitas: Marija Ipa-vec 50.000 lir; Batagelj Milena 50.000 lir.

Za bosanske begunce: Milka 50.000 lir.

Za bosanske otroke: N.N. z Vrha 50.000; Ema Pelicon-Maraž iz Rupe 35.000 lir.

Za cerkev v Nabrežini: skavti 50.000; Valerija P. za zastavo 50.000; Tartarughe 250.000; Pertot 35.000; Šmec 10.000; M.R. Varga 250.000; Trobec 170.000; Visentin 100.000; Radovič Luci 40.000; Logar 30.000; Sestre Rudež namesto cvetja pok. Ani Trobec 100.000; Kakeš 100.000; Abram 50.000; Pertot 20.000; Terčon 40.000; Zadržna kraška banka 2.000.000; Grilanc 15.000; sedemdesetletniki 200.000; bolniki 85.000 lir.

Za barvna okna v Bazovici: druž. Renčelj v spomin očeta Antona 55.000; sestre in nečaki v spomin Antona Renčelja 50.000; Gropada 75 55.000; N.N. 26.000; ob krstu Marka Sgubina 50.000; Nada Filipova 15.000; Danilo in Dušan Režem v spomin mame Karline 50.000; Karel Mezgec 10.000; Meri Bree v spomin očeta 15.000; Šajnsnikovi 20.000 lir. **Ob dokončanem delu slik v slivenski cerkvi:** Božena, Izotk, Elvis in Jasna Peric 400.000 lir.

Posebne počitnice

Sestre čudodelne svetinje skrbijo za bolnike na domovih. Letos so organizirale v Lignanu 14 dni počitniške kolonije za 58 mladih bolnikov iz Slovenije, večinoma na vozičkih. Zanje so skrbele tri sestre; med njimi je nosila odgovornost s. Mihel Angela iz Gorice. Sestram je pomagalo lepo število mladih prostovoljcev. Poskrbeli so tudi za duhovno življenje otrok; s sabo so imeli duhovnika, ki je maševal vsak dan. Skupno so molili in poslušali besede iz katekizma. Jezus je povabil vse otroke: »Pustite male k meni!«

Kako spodbudno je slišati, da so mladi ljudje žrtvovali del svojih počitnic za svoje prizadete vrstnike! KH

ČESTITKE

❖ V soboto, 9. septembra, bosta stopila na skupno življenjsko pot **Kristina Marušič in Mihael Corsi**. Vso srečo jima želi Prosvetno društvo Štandrež.

❖ Mešani pevski zbor Štandrež želi **Kristini in Mihaelu** zvrhano miro sreče in medsebojnega soglasja na novi življenjski poti.

❖ Župnijsko občestvo iz Števerjana in župnik voščita **Kristini in Mihaelu** obilo božjega blagoslova na novi življenjski poti.

❖ Sekcija Slovenske skupnosti za Števerjan čestita svojemu članu in števerjanskemu županu **Hadrijanu Corsiju** ob ponovni izvolitvi za predsednika Briške gorske skupnosti.

OBVESTILA

❖ **GORICA.** Ravnateljstvo **srednje šole IVAN TRINKO** sporoča, da se bo pouk začel v ponedeljek, 11. septembra. Vsi dijaki, ki bodo obiskovali šolo v Gorici, naj se zberejo pred cerkvijo sv. Ivana ob 8.30. Po maši bodo v spremstvu profesorjev šli v šolo v **ulici Cappella**, kjer bo pouk do 12.30. Dijaki pa, ki bodo obiskovali šolo v **Doberdolu**, naj se zberejo pred šolo ob 8.15. Po maši, ki bo v župnijski cerkvi, bo trajal pouk do 12.30.

❖ **ŠKEDENJ.** Škedenjski etnografski muzej bo odprl novo razstavo v Etnografskem muzeju v Ljubljani v torek, 12. septembra, ob 18. uri. Razstava bo odprta do polovice oktobra.

❖ **ACM-GORICA** vabi k mesečni maši za edinost v ponedeljek, 11. t.m., ob 16.30 v Zavodu sv. Družine. Lepo povabljeni.

❖ V nedeljo, 10. t.m., bo ob 9.30 pri kapelici Kraljice miru **NA KATINARI** sv. maša v počastitev Matere božje, da izprosimo mir. Prisrčno vabljeni!

❖ **V DOLINI MATERE BOŽJE LURŠKE V LIPICI** bo sv. maša v nedeljo, 10. septembra, ob 16. uri. ❖ **BAZOVICA.** V nedeljo, 17. septembra, bo tržaški škof Bellomi podelil trinajstim otrokom sv. birmo.

Sožalje

Sekcija Slovenske skupnosti za Sovodnje izreka globoko sožalje **Gabrijeli in Avguštinu** ob težki izgubi očeta in tasta.

Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela in SZ Soča izrekata **Gabrijeli in Avguštinu** ob izgubi očeta in tasta iskreno sožalje.

V nedeljo, 10. septembra, bo v Zavodu sv. Družine

DUHOVNAOBNOVA ZA ŽENE IN STAREJŠADEKLETA

Začetek ob 9. uri, sklep z mašo ob 18. uri. Obnovo bo vodil misijonar z Grada.

Sodelavce in dopisnike prosimo, naj pošiljajo članke najkasneje do ponedeljka zvečer, obvestila pa do torka opoldne.

Uredništvo

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik:
Andrej Bratuž

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Možne so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član: ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODICNEGA TISKA

 ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDIKOV

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel - Gorica

Vpisovanje v šolskem letu 1995/96

bo do 8. septembra na sedežu Centra, Drevored 20. septembra 85 (viale XX Settembre 85). Tajništvo deluje od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure vsak dan, razen sobote in nedelje. Tel. št. 532163. **Pouk se začne 11. septembra.**

SLOVENSKA SKUPNOST

prireja 9. in 10. septembra 1995 na igrišču ŠD Sokol v Nabežini

NAŠ PRAZNIK

V SOBOTO, 9. SEPTEMBRA:

ob 17. uri odprtje kioskov; ob 18. uri nastop godbe na pihala iz Nabrežine; ob 19. uri odprtje razstave ob 20-letnici deželne organiziranosti SSK; od 20. ure dalje ples ob zvokih ansambla Kraški kvintet.

V NEDELJO, 10. SEPTEMBRA:

ob 11. uri srečanje delegacij SSK in Narodnega sveta koroških Slovencev; ob 16. uri odprtje kioskov; ob 17.30 nastop folkorne skupine iz Rezije; ob 19. uri govori voditelj SSK in NSKS; od 20. ure dalje ples ob zvokih ansambla Status symbol. Prisrčno vabljeni!

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Franca COTTALIJA

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki so pokojnika pospremili k večnemu počitku. Posebna zahvala g. ž. Viljemu Žerjalu in g. Davidu Ožbotu za obredne svečanosti.

Svojci

Vrh sv. Mihaela, S. Martino del Carso

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage tete

Lojzke KLINEC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali. Posebna zahvala naj gre prečastitim gospodom O. Simčiču, C. Žbogarju, K. Humarju, D. Bratini, J. Žoržu, D. Cimpriču in V. Paljku, sestram čudodelne svetinje in vsem tistim, ki so teto med boleznijo pogosto obiskovali, pevcem, prijateljem in znancem, ki so počastili njen spomin.

Svojci

Gorica, 3. septembra 1995